KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst

Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

Activiteitenverslag 2008

INHOUDSTAFEL

Voorwoord van de heer Karel DE GUCHT,
vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken 2

1. De middelen 4
1. FOD interne organisatie 4
2. Personeel 9
3. Gebouwen 11
4. Begroting en financiële middelen 12

2. De dienstverlening 13
1. Protocol 13
2. Consulaire zaken 17
3. Crisisbeheer 19
4. Vredesopbouw focust op *human security* 21
5. Integratie van de Europese wetgeving in intern recht en het SOLVIT-centrum 22

3. Het beleid 24
1. België in bilateraal verband 24
2. België in de Europese Unie 35
3. België in multilateraal verband 41
4. België en de ontwikkelingssamenwerking 47

4. Bijlagen 52
- Organigram FOD 52
- Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (november 2008) 54
- Colofon 56

Coverfoto en deze pagina: Atrium van de FOD Buitenlandse Zaken © FOD Buitenlandse Zaken, Dominique Decuyper

Voorwoord

2008 was een bewogen jaar. Ondanks de financiële crisis en een binnenlandse politieke situatie die bij de buitenwereld wellicht verwarrend is overgekomen, heeft ons departement de continuïteit verzekerd en het buitenlands beleid van België gestalte gegeven. De wereld staat immers niet stil en de uitdagingen blijven immens. Een daadkrachtig optreden is dan ook noodzakelijk, een actief buitenlands beleid dat erop gericht is onze belangen veilig te stellen en bij te dragen tot een betere wereld. Het is in een veilige, vrije, stabiele omgeving, waar de rechtstaat voldoende garanties biedt, dat onze belangen het best gedijen.
Daar blijven we dan ook voor ijveren.

Belgisch lidmaatschap van de VN-Veiligheidsraad

Op 31 december 2008 liep het Belgische lidmaatschap van de VN-Veiligheidsraad ten einde. Ons mandaat in dit VN-orgaan bood ons een unieke kans om ons buitenlands beleid in te bedden in een multilateraal kader. We hebben de hefbomen om vrede, stabiliteit, ontwikkeling en beter bestuur in de wereld te bevorderen, dan ook ten volle benut en in verscheidene dossiers succes kunnen boeken: de versterking van MONUC of de strijd tegen de illegale exploitatie van grondstoffen in conflictgebieden, om maar enkele voorbeelden te noemen. Tegelijk hebben we ook nagedacht over hoe we verder kunnen bouwen op de ervaring die we hebben opgedaan in de VN-Veiligheidsraad en over wat we kunnen doen om onze internationale verantwoordelijkheden te blijven opnemen wanneer ons mandaat in de Raad verstreken zal zijn.

Europees voorzitterschap in 2010

In 2008 werd ook gestart met de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, dat België zal waarnemen in de tweede helft van 2010. Ons land zal daarvoor nauw samenwerken met Spanje en Hongarije, die respectievelijk voorzitter zullen zijn tijdens de eerste helft van 2010 en het eerste semester van 2011. Samen met die twee landen zal België een gemeenschappelijk programma voor achttien maanden uitwerken. De drie toekomstige voorzitterschappen moeten hun Trio-programma voorstellen in de EU-ministerraad in november 2009. Dat zal in overleg gebeuren met alle betrokken ministers en de overheden van gemeenschappen en gewesten. In het kader van de voorbereiding zal er speciale aandacht worden geschonken aan het overleg met de burgers en het middenveld.

Economische diplomatie

België is het meest geglobaliseerde land ter wereld. Volgens de KOF-index, die berekend wordt door het Zwitserse *ETHZ (Eidgenössische Technische Hochschule Zürich)*, staat ons land al sinds 2004 bovenaan de ranglijst. Dit betekent ook dat wij, om onze welvaart te behouden, extra inspanningen zullen moeten leveren om aanwezig te zijn op buitenlandse markten. De internationale concurrentie is immers scherper dan ooit.
Tegen die achtergrond is het duidelijk dat de economische belangen van België voortaan een centrale plaats moeten innemen in ons buitenlands beleid. De diplomatieke contactdagen, die jaarlijks georganiseerd worden voor alle posthoofden, hadden in 2008 dan ook

"economische diplomatie" als hoofdthema. Hier werd nagedacht over hoe we meer kunnen doen voor onze bedrijven in het buitenland, met respect voor de bestaande bevoegdheidsverdeling inzake de bevordering van de buitenlandse handel en het aantrekken van buitenlandse investeringen. Er werd eveneens besloten om een *business council* op te richten, die ondertussen volledig operationeel is. Het doel van dit consultatief orgaan is om de diverse beroepsfederaties en Kamers van Koophandel, maar ook de gewesten beter te betrekken in ons beleid.

Slotoffensief tegen clustermunitie

Op 3 december 2008 werd in Oslo een internationale conventie over een verbod van clustermunitie ondertekend. Dit verdrag over ontwapening - het eerste in vele jaren - vormt de kroon op het werk van de Belgische diplomatie die zich vanaf het begin onverdroten voor dit proces heeft ingespannen. Al in 2006 zette ons land de bakens uit, door als eerste land ter wereld een nationale wet goed te keuren die clustermunitie aan banden legde. Sinds die dag was het onze zorg om zoveel mogelijk landen te verenigen rond een gemeenschappelijk project, dat rechtstreeks de bescherming van de burgerbevolking in conflictgebieden ten goede komt en een belangrijke bijdrage levert tot het internationaal humanitair recht.

Democratische Republiek Congo

2008 was een bewogen jaar voor wat onze betrekkingen met de DRC betreft. Inmiddels ondertekenden premier Herman Van Rompuy en zijn Congolese ambtgenoot Adolphe Muzito een gezamenlijke verklaring voor de normalisering van de betrekkingen tussen beide landen. Ze kwamen overeen om een permanente, oprechte, open en constructieve dialoog op te starten en te onderhouden, met respect voor de democratische en legitieme instellingen van de twee staten. Ze hebben zich er tevens toe verbonden om ervoor te zorgen dat de betrekkingen tussen de twee landen worden beheerd in overeenstemming met de beginselen van de soevereine gelijkheid van de staten en de reciprociteit. Ten slotte hebben ze afgesproken om de samenwerking tussen hun landen een nieuwe dynamiek te geven.

Een budgettair moeilijk jaar

De budgettaire beperkingen van het afgelopen jaar hadden een impact op onze kredieten en ons personeelsbeleid. Net als de andere departementen, zal ook het onze het in 2009 met minder middelen moeten doen dan gehoopt. Deze ontwikkelingen creëren uitdagingen voor onze FOD op gebied van beleid, maar ook op vlak van organisatie. Ook in de toekomst wil ons land zich intensief blijven engageren voor een meer rechtvaardige en welvarende wereld. Met onverminderd enthousiasme zullen wij ons inzetten voor de taken die ons te wachten staan.

Karel DE GUCHT
Vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

1. FOD interne organisatie

Actieplan voor publieks-diplomatie

'Publieksdiplomatie' is een instrument van onze diplomatieke actie dat tot doel heeft bij de buitenlandse publieke opinie de reputatie van België te versterken en steun te winnen voor onze beleidsvisies en waarden. Publieksdiplomatie richt zich dan ook tot de buitenlandse media, denktanks, academische kringen, ngo's en het maatschappelijke middenveld in het algemeen. Zij vormen immers een belangrijke schakel in de beeldvorming over ons land. Hun perceptie van België heeft ontegensprekelijk een invloed op het beeld dat buitenlandse besluitvormers, zakenlui, potentiële investeerders en het grote publiek over ons land hebben. Hoe positiever het beeld over ons land is, des te groter de bereidheid zal zijn mee te werken aan de verwezenlijking van onze beleidsvisies.

Publieksdiplomatie is onvermijdelijk ten dele een defensieve actie. In die context bestaat ons optreden erin op passende wijze en met precieze en waarheidsgetrouwe argumenten te reageren op kritische vragen, onjuiste berichtgeving of andere ongenuanceerde commentaar over ons land in het buitenland.

Publieksdiplomatie moet ook en vooral proactief werken. Dit betekent dat onze posten op actieve wijze de sterke punten van België in hun ambtsgebied in de kijker plaatsen.

In de loop van 2008 werden de activiteiten van de cel *Public Diplomacy*, die begin 2007 binnen P&C was opgericht, verder ontplooid. Deze cel biedt de diplomatieke posten een waaier van instrumenten aan waarmee zij in hun ambtsgebied aan publieksdiplomatie kunnen doen.

Actieplan 2008

In het Actieplan *Public Diplomacy* 2008 werden concrete acties voor de Belgische publieksdiplomatie ontwikkeld.

Uitbouw Intranetsite

Een eerste aandachtspunt was de verdere uitbouw van de intranetsite *Public Diplomacy*, waarop over een breed gamma van onderwerpen informatie ter beschikking wordt gesteld van de diplomatieke posten. Deze intranetsite werd in 2008 aangevuld met tal van nota's waarin de belangrijkste beleidslijnen per onderwerp worden belicht. Nieuw zijn de kant-en-klare powerpoint-presentaties die de diplomaten kunnen gebruiken bij hun voordrachten. Ten slotte is de site ook een forum waar de diplomatieke posten initiatieven en ervaringen op het vlak van publieksdiplomatie onderling kunnen uitwisselen.

Standaardnota voor nieuwe posthoofden

Een andere nieuwigheid was de standaardnota met betrekking tot *public diplomacy* die voortaan deel uitmaakt van het dossier bestemd voor posthoofden die naar hun nieuwe standplaats vertrekken. In deze nota wordt duidelijk gemaakt welk soort acties van een posthoofd worden verwacht en wordt hij of zij onder meer aangespoord voorstellen te formuleren voor *public diplomacy*-activiteiten.

Publieksdiplomatie in 'mission statement'

Sinds 2008 worden posthoofden ertoe aangezet ervoor te zorgen dat in hun *mission statement* en

jaarplannen ook acties worden opgenomen op het vlak van publieksdiplomatie.

Driemaandelijks economisch overzicht

De cel *Public Diplomacy* stuurt sinds begin 2008 driemaandelijks naar alle posten een overzicht van de belangrijkste positieve ontwikkelingen in ons land op economisch vlak. De posten worden aangemoedigd om deze informatie plaatselijk te verspreiden.

Specifieke thema's

Een actieve communicatiestrategie werd op het getouw gezet rond specifieke thema's. De posten in het buitenland werden uitgenodigd initiatieven te ontwikkelen om bij de relevante doelgroepen (journalisten, bedrijfsleiders, opiniemakers, commentatoren enz.) bepaalde aspecten over ons land in de kijker te zetten. Bij de acties die werden ondernomen ging het, onder andere, om informele uitnodigingen op de residentie van vertegenwoordigers uit de doelgroepen, uitzendingen op radio en televisie, interviews, artikels, een katern over België in de pers, voordrachten in businessclubs, Kamers van Koophandel, universiteiten enz.

Brochure over België

Er werd een nieuwe brochure over België samengesteld, getiteld 'België op het eerste gezicht'. Ze is verlicht met aantrekkelijke foto's en kaarten. De diverse aspecten van ons land komen in de brochure aan bod.

Elektronische nieuwsbrief

Er werd beslist dat de cel *Public Diplomacy* op geregelde tijdstippen ten behoeve van alle posten een elektronische nieuwsbrief over België zal samenstellen, bedoeld voor een zo ruim mogelijke verspreiding bij het grote publiek. De posten zelf kunnen deze informatie nog aanvullen met informatie die relevant is voor hun ambtsgebied.

Diplomatieke dagen 2008

Gedurende de diplomatieke contactdagen werd begin juni 2008 twee volle dagen van gedachten gewisseld door alle posthoofden over de doelstellingen en de verdere uitwerking op het terrein van de economische diplomatie. Zowel de regionale ministers van Handel als hun topambtenaren waren aanwezig en namen deel aan de debatten. Deze werden gevoed door externe specialisten, vertegenwoordigers van diverse federaties, Kamers van Koophandel en ondernemers. In een 10-tal werkgroepen kwamen algemene thema's aan bod zoals de uitdagingen voor België van de globalisering, de ervaringen van andere diplomatieke korpsen rond economische diplomatie, de beleidsopties van de Belgische regering die de internationale uitdagingen voor de Belgische economie stellen en het imago van België. Ook specifieke onderwerpen werden aangesneden zoals de operationele aspecten van de samenwerking op post tussen de federale en regionale vertegenwoordigers, het samen aantrekken van investeringen, de rol van en het beleid naar de BRICS- en N11-landen, de invalshoek van de multilaterale context, de noodzakelijke samenwerking in de berichtgeving aan de Belgische en regionale overheden en samenleving, het belang en de methodiek van netwerken, de opportuniteiten van buitenlandse investeringsfond-

sen en de competitiviteit in de globale kennismaatschappij. Een overzicht van de economische realiteit werd geboden door prof. Sleuwagen. Jean-François Richard onderstreepte de noodzaak aan innovatie in onze samenleving en de rol die de diplomatie daarbij kan spelen. Commissievoorzitter Barroso schetste de uitdagingen die gesteld worden aan de Europese dimensie van de Belgische diplomatie.

Meer veiligheid voor hoofdbestuur en posten

In de loop van 2008 voerden externe partners twee maal twee weken lang controles uit op het zichtbaar dragen van de badges en het naleven van de veiligheidsvoorschriften in het algemeen.
Deze controle werd diverse keren, op onaangekondigde tijdstippen, herhaald. Dit is immers een 'must' op het gebied van veiligheid.
Vanaf het eerste trimester van 2008 werden enkele diensten die zich onrechtstreeks met veiligheid bezighouden (dispatching, garage, bewaking Egmontpaleis, nachtwaker) aan de dienst Veiligheid toegevoegd.
De bedoeling van deze herstructurering was vooral te komen tot een betere coördinatie en grotere efficiëntie op gebied van veiligheid.

Meer veiligheid in garages

Het reglement voor de garages (personeelsgarage en garage voor bezoekers) werd aangepast om nog meer veiligheid te waarborgen. Voortaan moeten de gebruikers hun voertuigen aanmelden en in de garages voorzien van een vignet. De garages zijn overigens slechts toegankelijk van 7 tot 19 uur, en dit enkel tijdens de week.De controles op het naleven van het reglement werden verscherpt.
De dispatching werd 'geïnformatiseerd': berichten bestemd voor de betrokken diensten (veiligheidsdiensten zowel als ICT en onderhoudsdiensten) werden 'gestandaardiseerd', wat hun opvolging efficiënter maakt. Tussen januari en oktober 2008 werden naar de Nationale Veiligheidsoverheid (NVO) 456 aanvragen gestuurd voor een veiligheidsmachtiging voor collega's die op het hoofdbestuur of op de posten werkzaam zijn.

Documenten volgen 'electronic way'

Begin oktober begon de geleidelijke overschakeling op de *electronic way*. Dat betekent dat formulieren nu elektronisch naar de betrokkenen worden gestuurd en vervolgens, steeds elektronisch, via de veiligheidsofficier, naar de NVO gaan.

Betere beveiliging posten

Op het vlak van de bescherming van onze diplomatieke en consulaire posten werd dit jaar bijzondere aandacht besteed aan de verbetering van de beveiliging van onze posten in Kaboel, Islamabad, Kigali en Bujumbura. Veiligheidsmissies, die bestonden uit mensen die de lokale situatie goed kenden en externe veiligheidsspecialisten, bezochten Islamabad, Kigali en Bujumbura.
Er werd ook voor gezorgd dat aan de posten die aan bepaalde risico's blootstonden, snel gepantserde voertuigen konden worden toegewezen.

Bewakingscamera's

Als preventieve maatregel, maar ook om een follow-up te verzekeren, werden er, in het Egmontpaleis en in de gebouwen aan de Naamsestraat 59, bewakingscamera's geplaatst.

De dienst Veiligheid werkte doortastende maatregelen uit ter verbetering van de beveiliging van de toegang tot de gebouwen van het hoofdbestuur.
Ze werden aan het Directiecomité ter goedkeuring voorgelegd.

Flinke stijging aantal veiligheidsonderzoeken

Het secretariaat van de Nationale Veiligheidsoverheid noteerde in 2008 een stijging van het aantal veiligheidsonderzoeken met 30% ten opzichte van dezelfde periode in 2007. De NVO behandelde in 2008 4.014 veiligheidsonderzoeken. Het aantal toegekende veiligheidsmachtigingen bedroeg 4.857. Het secretariaat verwerkte in 2008

eveneens een vierduizendtal aanvragen voor een veiligheidsattest en een tweehonderdtal aanvragen voor een veiligheidsadvies.

Snellere levering veiligheidsmachtigingen

Sinds 7 juli 2008 vereenvoudigt en versnelt een online-applicatie de administratieve behandeling van de dossiers met betrekking tot veiligheidsmachtigingen. De overschakeling gebeurt in diverse fases. In het voorjaar van 2009 zouden alle gebruikers toegang moeten hebben tot deze applicatie.

EU-samenwerking

De Nationale Veiligheidsoverheid speelde een determinerende rol bij de onderhandelingen die in 2008 tussen de 27 EU-lidstaten werden gevoerd om te komen tot een multilateraal veiligheidsakkoord over de uitwisseling en bescherming van geheime informatie. Voorts ontving België voorstellen tot het afsluiten van bilaterale veiligheidsakkoorden van Bulgarije, het Groothertogdom Luxemburg, Polen en Spanje.

Vernieuwing van de BuZa-websites

Voor de websites van de FOD Buitenlandse Zaken was 2008 een overgangsjaar. De website van het departement (www.diplomatie.be) bestaat sinds 2003 en is aan vernieuwing toe. Het doel van het vernieuwingsproject is de nieuwe huisstijl van de FOD op alle websites toe te passen en op technisch vlak met dezelfde, professionele technologie te werken, zowel in België als in onze posten in het buitenland. De integratie van de website van DG Ontwikkelingssamenwerking www.dgos.be in de website van het departement vormt daarbij een extra uitdaging.

In de zomer van 2008 begon het webteam (P&C3.3), samen met consultant Namahn, met een bevraging van de belangrijkste *stakeholders* op het hoofdbestuur en op post. Op die manier kreeg het een goed inzicht in wat er op technisch en inhoudelijk vlak aan de websites kan worden veranderd om nog beter te beantwoorden aan de verwachtingen van bezoekers en gebruikers.
Van september tot november 2008 hadden acht inhoudelijke *brainstormings* plaats, waaraan alle directies-generaal deelnamen die inhoud op de websites hebben. Uit alle daarbij vergaarde informatie kon een nieuwe navigatiestructuur worden gedistilleerd, die kan steunen op een breed draagvlak. Er werden van alle vernieuwde types van webpagina's maquettes gemaakt, die begin 2009 aan het Directiecomité en de beleidscellen zullen worden voorgelegd.
In een tweede fase van het project zullen deze maquettes grafisch worden aangekleed. Daarna zullen het ICT-webteam en Fedict de eigenlijke websites ontwikkelen. Ze zullen daarbij gebruikmaken van dezelfde technologie als die welke voor de vernieuwde federale portaalsite, www.belgium.be, werd aangekocht en ontwikkeld. Het delen van knowhow met andere FOD's, die hetzelfde *web content management*-systeem zullen gebruiken, kan de werking van de federale administratie alleen ten goede komen.

Verruiming informatieaanbod

Ook in 2008 werden de bestaande websites van onze ambassades en consulaten verder uitgebouwd.
Er gingen nieuwe postsites online (bv. Los Angeles), de bestaande postsites breidden hun informatieaanbod aanzienlijk uit of boden het voor het eerst ook in de lokale taal aan, wat de dienstverlening aan de burger van het gastland sterk ten goede komt.
Ook de website van het hoofdbestuur ging er weer op vooruit. Zo groeiden de rubrieken Protocol en Reisadviezen uit tot een door alle belanghebbenden zeer gewaarde informatiebron. In 2008 trok www.diplomatie.be gemiddeld 9.476 bezoekers per dag, een stijging met zowat 11% ten opzichte van 2007. Zoals de voorgaande jaren, werd de website het meest bezocht door Belgen (ruim 45%). Daarop volgden bezoekers uit landen met grote Belgische *expat*-gemeenschappen zoals Nederland, Frankrijk of de VS, en landen met veel emigranten zoals Marokko en Turkije. De populairste rubrieken zijn nog

steeds Visa, Adressen, Reisadviezen voor Belgen en Reisdocumenten voor Belgen. Op de postsites trekt alle consulaire informatie, en ook hier vooral de visum-informatie, het meest bezoeken aan.

Eerste Openbedrijvendag nat maar geslaagd

De Openbedrijvendag 2008, die onze FOD op zondag 5 oktober 2008 voor de eerste maal organiseerde, was – ondanks de regen – een mooi succes.
Er werden 2.000 à 2.500 bezoekers geteld. Dat de ontvangst en de vele bezoeken en rondleidingen zoveel bijval genoten, was te danken aan de professionele aanpak van alle vrijwilligers. De vele schouderklopjes die we van het publiek kregen, waren hartverwarmend en toonden duidelijk aan dat het een geslaagd evenement was. Zoiets is voor herhaling vatbaar, hoewel we dan toch graag het zonnetje zouden zien.

2. Personeel

Modernisering gaat voort

In 2008 zette onze FOD de modernisering van zijn personeelsbeleid voort, meer in het bijzonder in het kader van de initiatieven die op dit vlak werden gelanceerd binnen de federale administratie.

Gecertificeerde opleidingen

De ontwikkeling van de competenties door middel van gecertificeerde opleidingen is een van de essentiele onderdelen van deze modernisering.
De gecertificeerde opleidingen voor het personeel van niveau A werden voortgezet en bijna alle ambtenaren die tot deze groep behoren, namen eraan deel.
Voor personeelsleden van niveau B en C kwamen in de plaats van de oude competentiebevorderende maatregelen een stel gecertificeerde opleidingen.
Voorts werden de eerste gecertificeerde opleidingen georganiseerd voor de ambtenaren van niveau D.

Functiescartografie

Na de publicatie van de federale cartografie eind 2007, kon onze FOD beginnen met het opstellen van de functie-organogrammen per directie-generaal en stafdirectie. Samen met de toepassing van de ontwikkelingscirkels maken deze organogrammen het mogelijk de taakomschrijving van ontbrekende functies te bepalen of aan te passen, en daarbij rekening te houden met nieuwe taken die het departement op zich neemt of bepaalde accenten die de functies zouden moeten meekrijgen.

Personeelsevolutie

De budgettaire beperkingen van dit jaar leidden tot een vermindering van het budget voor personeelzaken.

Als gevolg daarvan werd er geen personeelsplan opgesteld (voor de binnencarrière) maar werd getracht de doelstellingen van het plan van 2007 optimaal te realiseren, rekening houdend met de evolutie van de behoeften aan personeel.
Ook in 2008 organiseerde de FOD, in samenwerking met SELOR, wervingsexamens specifiek bedoeld voor het departement.
Zo werd een wervingsreserve aangelegd van attaché-analisten voor internationale relaties en ontwikkelingssamenwerking en is er ook een examen in voorbereiding voor attachés gespecialiseerd in consulaire aangelegenheden.
Voor de toekomst worden examens gepland voor onder andere communicatiespecialisten op het vlak van internationale betrekkingen en wordt nagedacht over examens voor andere niveaus.

Wat betreft de buitencarrières, wierf het departement in 2008, 53 agenten aan. In februari ging het om 3 diplomaten en 7 attachés voor Ontwikkelingssamenwerking, in november om 43 diplomaten.

Personeelsbestand

De tabellen op de volgende bladzijde geven het personeelsbestand zowel op het hoofdbestuur als op post weer evenals het aantal en de aard van de posten per 1 november 2008. Achteraan in dit jaarverslag zijn de posten aangeduid op een wereldkaart.

PERSONEEL VAN DE FOD BIJ HET HOOFDBESTUUR EN IN HET BUITENLAND (1/11/2008)

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij het hoofdbestuur:

Statutairen van de binnencarrière	688
Contractuelen van de binnencarrière	526
Diplomaten	188
Kanseliers	60
Attachés voor Ontwikkelingssamenwerking	24
Totaal bij het hoofdbestuur	**1.486**

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij de posten en bij de permanente vertegenwoordigingen in het buitenland en in Brussel

Diplomaten	246
Kanseliers	112
Attachés voor Ontwikkelingssamenwerking	42
Uitgezonden contractuelen	144
Ter plaatse aangeworven contractuelen	1.406
Totaal bij de posten, de PV's in het buitenland en de PV's in Brussel	**1.950**
Algemeen totaal (hoofdbestuur, posten en PV's)	**3.436**

Aantal en type diplomatieke en consulaire posten (1/11/2008)

Posten	
Ambassades	89
Consulaten-generaal	17
Consulaten	12
Permanente vertegenwoordigingen	10
Samenwerkingsbureaus*	6
Totaal	**134**

** Het gaat enkel om de samenwerkingsbureaus op plaatsen waar geen Belgische diplomatieke post aanwezig is: Bamako, Cotonou, Maputo, Niamey, Quito, La Paz. Eenentwintig samenwerkingsbureaus zijn gevestigd in de gebouwen van een ambassade, een consulaat-generaal of een permanente vertegenwoordiging.*

Er gingen in 2008 twee posten dicht (de consulaten-generaal in Lubumbashi en Bukavu). Twee posten werden geopend: de consulaten-generaal in Sint-Petersburg en Milaan (in het laatste geval was het voordien een ereconsulaat). Ook in Sydney werd een aanvang gemaakt met de omvorming van het bestaande ereconsulaat in een beroepsconsulaat.

3. Gebouwen

Gebouwen in het buitenland

Ook in 2008 voerde de FOD een dynamisch vastgoedbeleid, dat tot doel heeft gepast te reageren op de behoeften van ons buitenlands beleid en de evolutie van de internationale vastgoedmarkten.

Dit was het laatste jaar van de uitvoering van het Master Plan 2005-2008 voor de gebouwen in het buitenland. Het plan werd in de loop van het jaar in overleg met de bevoegde budgettaire autoriteiten aangepast.
Vanaf 2009 begint de uitvoering van het tweede Master Plan 2009-2012.

Geen verkopen

Er werden in 2008 geen gebouwen verkocht. Dat was te verklaren door het feit dat de jongste jaren al talrijke verkopen plaatshadden, met name de transactie in Tokio, waar de verkoop van 2/3 van ons terrein ons in staat stelde de bouw van een nieuwe ambassade (op het terrein dat onze eigendom bleef) te financieren en dan nog een zeer groot batig saldo over te houden. De bouwwerf is op dit moment in volle activiteit.

Er werden op het budget van het Gebouwenfonds (14 miljoen euro) vier nieuwe residenties verworven in Amman, Parijs (Unesco), Kiev en Seoel evenals twee gebouwen voor onze kanselarijen in Rabat en Tanger. Daarbij kwamen nog twee woningen voor medewerkers in Parijs.

Intussen wordt voortgewerkt aan de ingrijpende renovatie van gebouwen in Bujumbura, Boedapest, Washington en Peking. In Algiers, Kigali, Parijs en Sint-Petersburg zijn werven opgestart of staan ze in de startblokken.
In talrijke posten werden minder grote werken uitgevoerd. Het ging zowel om renovaties als om verbetering van de beveiliging. In diverse residenties en kanselarijen hadden binnenshuis een aantal aanpassingen plaats. Al deze werken kwamen ten laste van het gewone budget.

De dienst bevoegd voor gebouwen in het buitenland werkt nauw samen met de cel Overheidsopdrachten binnen de stafdirectie Personeel en Organisatie.

Gebouwen in Brussel

De gebouwen in Brussel worden gehuurd. Egmont I, het hoofdgebouw, is gelegen aan de Karmelietenstraat 15. Egmont 2 bevindt zich op nummer 24.
Daarnaast huurt de FOD twee kantoorgebouwen in de Naamsestraat 48 en 59.

Voorts beheert het departement, in samenwerking met de Regie der Gebouwen, het Egmontpaleis en kasteel Hertoginnedal.

4. Begroting en financiële middelen

Organisatie-afdeling	Programma	Opschrift/Onderwerp	Krediet in vastlegging (in duizend EUR)	Krediet in ordonnancering (in duizend EUR)
1		Beleidsorganen van de minister van Buitenlandse Zaken	3.208	3.208
2		Beleidsorganen van de minister van Ontwikkelingssamenwerking	2.685	2.685
11		Beleidsorganen van de staatssecretaris voor Europese Zaken, toegevoegd aan de minister van Buitenlandse Zaken	200	200
12		Beleidsorganen van de staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken	944	944
21		Beheersorganen	68.100	68.100
	0	Leiding en beheer	68.100	68.100
40		Algemene diensten	16.078	16.078
	1	Protocol	2.832	2.832
	2	Vorming	894	894
	3	Conferenties, seminaries en andere manifestaties	453	453
	4	Humanitaire hulp	1.195	1.195
	5	Vertegenwoordiging in het buitenland	3.548	3.548
	6	Communicatie, informatie en documentatie	1.686	1.686
	7	Internationale samenwerking	5.470	5.470
42		Diplomatieke en consulaire posten en posten voor samenwerking	187.111	216.935
	0	Bestaansmiddelenprogramma	173.746	173.635
	1	Gebouwen fonds	13.365	43.300
43		Directie-generaal Juridische Zaken	511	511
	0	Bestaansmiddelenprogramma	511	511
51		Directie-generaal Bilaterale Zaken	7.021	7.021
	0	Bestaansmiddelenprogramma	10	10
	1	Bilaterale betrekkingen	4.237	4.237
	2	Economische expansie	2.774	2.774
52		Directie-generaal Consulaire Zaken	326	326
	0	Bestaansmiddelenprogramma	3	3
	1	Internationale instellingen	123	123
	2	Humanitaire hulp	200	200
53		Directie-generaal Multilaterale Zaken en Mondialisering	155.684	152.462
	1	Multilaterale betrekkingen	100.072	100.072
	2	Wetenschapsbeleid	3.808	3.808
	3	Samenwerking	505	505
	4	Humanitaire hulp	51.299	48.077
54		Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking	1.827.170	1.109.248
	0	Bestaansmiddelenprogramma	2.396	2.396
	1	Gouvernementele samenwerking	319.874	281.967
	2	Niet-gouvernementele samenwerking	471.443	197.886
	3	Multilaterale samenwerking	854.233	477.843
	4	Bijzondere interventies	179.224	149.156
55		Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie	3.374	3.374
	1	Europese betrekkingen	3.374	3.374
			2.272.412	**1.581.092**

2 DE DIENSTVERLENING

INHOUDSTAFEL

1. Protocol

Dienstverlening aan 284 diplomatieke zendingen

De dienst bevoegd voor het beheer en de toepassing van de voorrechten en immuniteiten van de diplomatieke zendingen in Brussel heeft zich het afgelopen jaar verder ingezet voor de modernisering van zijn werking en de optimalisering van zijn dienstverlening.

Meer informatie op website

De in 2005 opgestarte website van de directie Protocol verstrekte reeds de beschikbare diplomatieke lijst. Daar is in 2008, ten behoeve van de diplomatieke gemeenschap, méér informatie bij gekomen inzake protocollaire en administratieve regels. Het gaat daarbij vooral over circulaires met administratief-praktische inhoud.

Opvolging naleving verkeersregels

Ook het afgelopen jaar besteedde de dienst bijzondere aandacht aan de naleving van de verkeerswetgeving en bemiddeling bij geschillen waarbij diplomatieke missies en hun personeelsleden betrokken zijn. Ook de tewerkstellingsvoorwaarden van het huispersoneel van diplomaten werden goed opgevolgd.

Aantal zendingen weer aangegroeid

De diplomatieke gemeenschap in België blijft, zowel wat het aantal zendingen als personeelsleden betreft, verder groeien. Er zijn nu 284 diplomatieke zendingen. Daarbij zijn 184 bilaterale ambassades en 100 andere diplomatieke zendingen, namelijk die welke bij internationale organisaties zijn geaccrediteerd. Een jaar geleden bedroeg het aantal diplomatieke zendingen in Brussel nog maar 279.

De 284 zendingen die onze hoofdstad rijk is, tellen nu samen 9.094 personeelsleden, van wie 5.342 diplomaten, 2.068 administratief en technisch personeel en 1.684 andere. Met familieleden erbij komt het totaal op 19.293, een lichte stijging ten opzichte van 2007. Deze personeelsleden en hun familieleden hebben elk een identiteitskaart nodig, die door de dienst Protocol wordt verstrekt.

CD-nummerplaten

Protocol geeft eveneens CD-platen af. Bij de diplomatieke zendingen zijn er thans 6.511 CD-platen in gebruik, waarvan 4.410 voor de persoonlijke voertuigen van diplomaten en 2.101 voor de dienstvoertuigen. Ook hier is er een lichte stijging merkbaar.

Bevoorrechte personen

In totaal beheert de directie Protocol en Veiligheid nu (november 2008) 63.407 bevoorrechte personen (titularissen en hun familieleden), van wie 1/3 bij de diplomatieke zendingen en 2/3 bij de internationale organisaties betrokken zijn. In 2007 gaf Protocol 24.613 identiteitskaarten af. Medio november 2008 waren het er al 19.926.

Buitenlandse consulaten in België

Er werden in 2008 (tot op 12 november) 17 ereconsuls en 12 beroepsconsuls benoemd.
Er loopt een procedure die zal uitmonden in de opening van vier ereconsulaten en een beroepsconsulaat evenals de benoeming van 12 ereconsuls en één beroepsconsul.

Er werden 25 legitimatiebewijzen uitgegeven voor ereconsuls. De dienst reikte ook 24 CC-schilden uit voor de wagens van de ere- en carrièreconsuls.
Vermits de voorraad CC-schilden bijna was opgebruikt, werd een openbare aanbesteding uitgeschreven voor de productie van 500 nieuws sets CC-schilden.
Er hadden talrijke contacten plaats met de consuls. Deze zijn zeer nuttig gebleken bij het bijhouden van dossiers en het uitwisselen van informatie over de procedures. Een en ander maakte het in vele gevallen mogelijk de tijd nodig voor de benoeming van consuls, in te korten.
In 2008 werden de gegevens over de gegevensbank betreffende de consulaten en de adreslijst geüpdated. De adressen van consulaten worden regelmatig bijgewerkt en gepubliceerd op de website.

Meer internationale organisaties

België speelt gastheer voor ongeveer negentig internationale organisaties. De meeste zijn in Brussel gevestigd.
In 2008 tekende ons land zeven nieuwe zetelakkoorden met internationale organisaties die zich in ons land kwamen vestigen.
De directie Protocol verstrekte in 2008 aan de ambtenaren van de internationale instellingen 12.411 (toestand op 12 november) speciale identiteitskaarten. Voorts reikte ze een tiental rijbewijzen en een honderdtal CD-nummerplaten uit.
Intussen legt de dienst de laatste hand aan het updaten van de gegevensbank over de internationale organisaties.
Er is nog een hele reeks andere taken die de dienst Protocol voor zijn rekening neemt. Een daarvan is het doorgeven van documentaanvragen bij de diverse bevoegde overheden zoals gerechtsbrieven of attesten en het behandelen van verzoekschriften met betrekking tot juridische geschillen.

In 2008 behandelde de dienst 250 gerechtsbrieven met betrekking tot verkeersovertredingen. Daarbij kwamen nog ruim honderd deurwaardersexploten die het gevolg waren van juridische geschillen (niet-betaling, niet gestort alimentatiegeld...)

Bezoeken en veiligheid van diplomatieke zendingen

Officiële en staatsbezoeken

Er werden in 2008 drie officiële en staatsbezoeken georganiseerd:
- staatsbezoek van de president van Hongarije
- officieel bezoek van zijn Doorluchtige Hoogheid, de prins van Monaco
- officieel bezoek van de vice-premier van Vietnam

Werkbezoeken

In 2008 vonden er een honderdtal werkbezoeken plaats van buitenlandse staatshoofden, regeringsleiders of ministers van Buitenlandse Zaken, waarbij de dienst P2 een actieve rol speelde.
Deze dienst organiseert ook, in nauwe samenwerking met het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken, de bezoeken die plaatsvinden in het raam van de Europese Raden in Brussel. In 2008 waren er vier Raden en één buitengewone vergadering.

Beveiliging van de diplomatieke zendingen, badges en toegangskaarten

In 2008 werd de nieuwe overeenkomst afgesloten tussen BAC (Brussels Airport Company NV) en onze FOD. Deze overeenkomst betreft de dienstverlening aan personen met VIP-status en de modaliteiten van toegang tot de luchthaven 'Brussels Airport'. Hierin wordt onder meer een financiering voorzien door onze FOD voor het gebruik van de VIP-room en voor de dienstverlening aan VIP's. Een overlegcomité, dat paritair samengesteld is door de beide partijen, zal toezien op de uitvoering van de overeenkomst en zal eveneens punctuele problemen bespreken en oplossen.

Bijstand aan internationaal diplomatiek personeel

P2 heeft er een bevoegdheid en een dienst bijgekregen. Die dienst neemt een deel van de bevoegdheden over van de BIPA (Bureau voor Informatie, Preventie en Assistentie), die onder de bevoegdheid valt van het CIPS (Interministerieel comité voor het

Enkele cijfers:

Verwerkte aanvragen voor	Totaal
Diplomatieke parkeerkaarten voor luchthaven 'Brussels Airport Company'	22
Specifieke toegangskaarten luchthaven 'Brussels Airport'	114
VIP-behandeling op de luchthaven van 'Brussels Airport'	5.813
Behandeling aanvragen tijdelijke badges voor luchthaven 'Brussels Airport'	1.117
Behandeling aanvragen permanente badges op de luchthaven 'Brussels Airport'	387
Behandeling van beveiligingsmaatregelen voor de VIP's (evenals de aanvragen voor VIP-behandeling op de luchthavens van Melsbroek, Abelag en in het station Brussel-Zuid)	4.498
De beveiligingsdossiers (inbraken, terreurdreiging, betogingen...)	323

Werkbezoeken

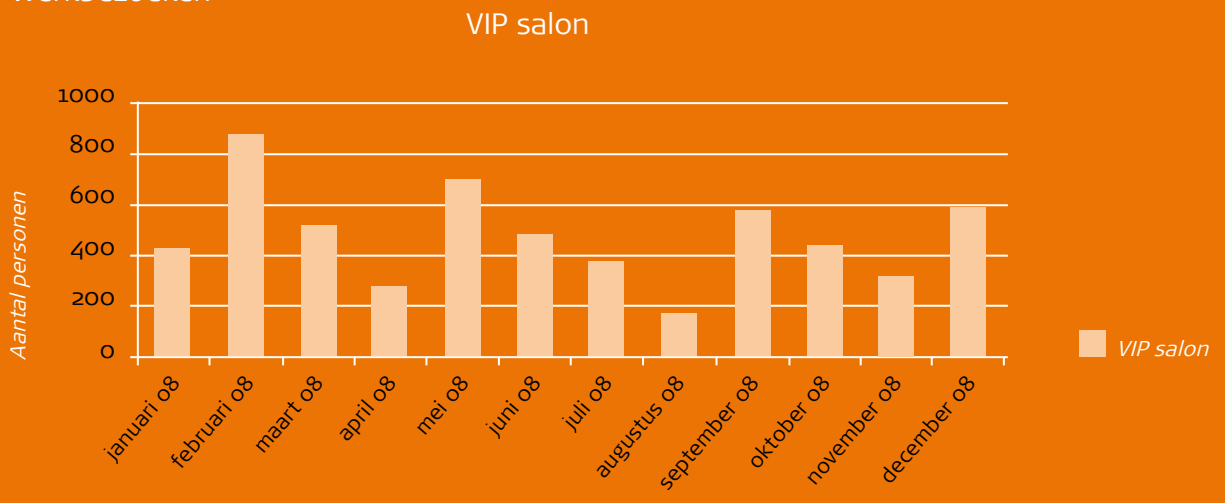

zetelbeleid). Concreet houdt de nieuwe dienst zich bezig met het beheer (hulp, administratieve begeleiding...) van individuele klachten van personen die behoren tot het diplomatieke personeel van de diplomatieke vertegenwoordigingen in Brussel.

Optimalisering werking Egmontpaleis, Conferentiecentrum en Hertoginnedal

Het personeel van het Egmontpaleis werd gereorganiseerd om op een efficiëntere manier te kunnen zorgen voor het beheer, de boekhouding, de relaties met de gebruikers, de coördinatie, de productie, de algemene regie (technologie, onderhoud, bediening) de horeca-aspecten (maître d'hôtel en catering). Een degelijke verdeling van het werk tussen eigen en 'extra' personeel maakt het mogelijk beter in te spelen op het wisselende volume van de activiteiten in het Paleis. Om de nieuwe vergaderzaal te kunnen exploiteren was het nodig bijkomend zaalpersoneel (technicus, schoonmaker, etc.) aan te werven. Na het aantreden van vijf nieuwe contractuele personeelsleden (van wie twee al aan het werk zijn) zouden er voldoende krachten moeten beschikbaar zijn om te voldoen aan de behoeften. Daarmee zullen de mogelijkheden die de nieuwe vergaderzaal in Egmont II biedt, ten volle kunnen worden benut.

Door het project Egmont III en de 'omkeren' van het Paleis naar het park toe (ingang langs de 'Passage de Milan') zal het complex op termijn ten volle zijn rol als conferentiecentrum van hoog niveau kunnen vervullen omdat de ingrepen een rationalisatie van het gebruik van de diverse ruimtes mogelijk maken en een nieuw beheer zal zorgen voor een optimale aanwending van de beschikbare competenties en diensten. Intussen werd gewerkt aan een website voor het Conferentiecentrum. Die zou nog in het eerste trimester van 2009 klaar zijn.

Inkomsten verlichten kosten

De SAB (Staatsdienst met Afzonderlijk Beheer) die in 2007 was opgericht om verhuring van de vergaderzalen en salons van het Egmontpaleis mogelijk te maken, had op 1 januari 2008 een overschot opgeleverd van 108.994,94 euro. De opbrengsten van de Staatsdienst dienen om de werkings- en instandhoudingskosten te verlichten. Op 15 november 2008 bedroeg het incasso van de SAB 121.321,20 euro.

Nieuwe tarieven

Na de invoering van het weekendforfait, de aanpassing van de tijdvensters, de verhoging van de prijs voor tweede halve dagen, de facturatie van prestaties buiten de gewone tijden, paste de SAB de tarieven aan.
Tijdens het laatste trimester werden, na een beslissing van het bestuurscomité, gewijzigde kortingen toegepast. Het kwam erop neer dat de andere FOD's en overheidsinstellingen een korting kregen van 50 procent. Ngo's genoten van 33 procent vermindering op het normale tarief.

Adel en Ridderorden

De dienst Ridderorden bereidde in nauwe samenwerking met de diensten van de eerste minister en de betrokken administraties, weer een reeks specifieke reglementen en gelijkstellingen in de publieke sector voor. Het gaat om de uitvoering van de wet betreffende de toekenning van eervolle onderscheidingen in de Nationale Orden (1 mei 2006) en van het koninklijk besluit tot vaststelling van de regels en de procedure tot toekenning van eervolle onderscheidingen in de Nationale Orden (15 oktober 2006), samen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 24 oktober 2006.

De dienst verleende tevens zijn medewerking aan de tentoonstelling '175 jaar Leopoldsorde & de Belgische Nationale Orden', die liep van 11 februari tot 29 juni 2008 in het Koninklijk Legermuseum in Brussel.

2. Consulaire zaken

Het nieuwe Belgische paspoort, nog beter beveiligd

Wie sinds februari 2008 een nieuw paspoort aanvraagt, krijgt een volledig vernieuwd document in handen. Het is niet alleen aangepast op esthetisch vlak maar ook sterk verbeterd wat de veiligheidskenmerken betreft.
Er zijn onzichtbare beveiligingen ingebouwd, onder andere in het papier en de drukinkt. Bovendien is aan het paspoort een extra pagina in polycarbonaat toegevoegd, die als ingebouwd controlemiddel fungeert om gegevens op de datapagina zichtbaar te maken. Als men de foto, door de polycarbonaatbladzijde heen, onder een bepaalde hoek bekijkt, verschijnt in de foto het paspoortnummer.
De bladzijde met pictogrammen blijft behouden. Ze bevat een kopie van alle gegevens van de datapagina, die enkel zichtbaar zijn onder UV-licht.

Minister K. De Gucht stelt het nieuwe Belgische paspoort voor, dat in februari 2008 werd gelanceerd © BELGA

De film die vroeger over de datapagina werd gekleefd om de gegevens te beschermen, wordt in dit nieuwe paspoort vervangen door een vuilwerend vernis, dat op geen enkele manier ongemerkt kan worden losgemaakt noch ten dele verwijderd. Zo wordt het mogelijke vervalsers extra moeilijk gemaakt de persoonsgegevens te wijzigen.
De chip in het paspoort bevat, zoals voorheen, alle persoonsgegevens van de datapagina, de foto en de handtekening van de houder. In een later stadium komen er nog twee vingerafdrukken van de houder bij.
Er werden in de loop van 2008 396.000 paspoorten van dit nieuwe model uitgereikt.

Akten

Ook werden er in 2008 ruim 5.000 akten opgesteld, waarvan 950 notariële akten, 320 van de burgerlijke stand en maar liefst 3.780 nationaliteitsakten.

Contactdagen Buitenlandse Zaken-gemeenten

De Belgische gemeenten kregen een uitnodiging om deel te nemen aan de contactdagen met Buitenlandse Zaken. Op 17 en 18 maart hadden de contactdagen plaats voor de Franstalige, op 19 en 20 maart die voor de Nederlandstalige gemeenten.

Onze FOD benadrukte zich te willen inspannen om in de toekomst een nauw contact met de gemeenten te bewaren en voort uit te bouwen.

Mevrouw G. Bosschaert tijdens de Contactdagen van Buitenlandse Zaken met de Belgische gemeenten, maart 2008 © FOD Buitenlandse Zaken, Dominique Decuyper

Vervolgens werd het nieuwe, superbeveiligde paspoort voorgesteld, en kregen de gemeenten toelichting bij de nakende veranderingen betreffende het uitreiken van de elektronische identiteitskaart aan Belgen die in het buitenland wonen. Er werd ook uitleg verschaft over de betekenis van de legalisatie van documenten.
Voorts was er gelegenheid tot vragen stellen over de behandelde thema's evenals over zaken met betrekking tot burgerlijke stand en nationaliteit.

Project BIODEV - VIS

In het kader van het proefproject Biodev geeft België biometrische visa af in zijn posten in Washington, Kinshasa, Kigali, Bujumbura en Bamako. Nog zeven andere Europese landen nemen aan het project deel. Elk deelnemend land zorgt ervoor dat in een aantal diplomatieke en consulaire posten in het buitenland de biometrische gegevens worden geregistreerd en bij de aankomst van de visumaanvragers in het Schengengebied worden gecontroleerd.
Tijdens dit project wordt extra aandacht besteed aan de versterking van de Europese samenwerking op consulair vlak. Zo worden de biometrische gegevens van visumaanvragers in sommige posten door andere lidstaten afgenomen en via een beveiligde lijn naar de lidstaat gestuurd die ze nodig heeft. Daar worden ze opgeslagen in de centrale databank. Ze kunnen dan worden aangewend voor controle aan de grens.
Op die manier wordt ook nagegaan of de systemen die door de deelnemende landen worden gebruikt, onderling verenigbaar zijn.
Door aan dit Europese proefproject deel te nemen deed België de nodige ervaring op om biometrische visa af te geven. Dat maakt het mogelijk nu alle visumposten te voorzien van een uitrusting voor de afgifte van biometrische visa.
Deze Europese verplichting gaat gepaard met de oprichting van het *Visa Information System* (VIS), een Europese gemeenschappelijke databank, die zowel de alfanumerieke als de biometrische gegevens van visumaanvragers zal bevatten. Alle Schengenlidstaten zullen er gebruik van maken. De oprichting van deze databank is gepland voor juni 2009.

'Fast-track'-behandeling voor buitenlandse investeerders

Op 1 mei 2008 ging het project Fast Track India/China van start. De duur van dit proefproject werd vastgesteld op 1 jaar.

Het doel van het project is het voeren van een actieve politiek van bijstand aan potentiële buitenlandse investeerders en belangrijke zakenlui en kaderleden in de diplomatieke en consulaire posten in China en India. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de diverse actoren op federaal, regionaal en lokaal vlak. In dit proefproject ligt de nadruk op het zoeken naar de meest geschikte procedures, informatie- en communicatiekanalen, zodat administratieve lasten tot een minimum worden beperkt. Het is dan ook de bedoeling de investeerders een leidraad en een soepele procedure te verschaffen om de termijn tussen de visumaanvraag en de vestiging van de betrokken persoon in België zo kort mogelijk te houden. Een dossier dat aan de 'fast-track-criteria' voldoet, zal in principe van het begin van de procedure tot op het einde op individuele basis worden begeleid.

3. Crisisbeheer

Onze FOD, reizigers en noodsituaties

Sinds 2003 bestaat binnen de FOD de dienst Crisiscentrum-Reisadvies-B-FAST. Hij is actief op drie domeinen:

- bijstand aan landgenoten die zich in het buitenland in een noodsituatie bevinden;
- reisadvies ten behoeve van landgenoten die zich naar het buitenland begeven;
- hulp aan de plaatselijke bevolkingen die zich in een noodsituatie bevinden via de B-FAST-structuur.

Bijstand aan Belgen in het buitenland

Het Crisiscentrum wordt geactiveerd telkens de veiligheid van een groep landgenoten in het buitenland in het gedrang komt en er talrijke telefonische oproepen binnenkomen van burgers op zoek naar informatie. Het Crisiscentrum speelt de rol van coördinator en verzekert de communicatie met alle betrokken personen en de bevolking.
Het Crisiscentrum werkt steeds nauw samen met onze diplomatieke en consulaire posten van de betrokken landen en met hun ambassades in Brussel.
In 2008 kwam het Crisiscentrum meermaals in actie: crisis in Kenia; evacuatie van Belgische onderdanen in Tsjaad; bescherming van onze landgenoten in Zimbabwe; vrijlating van vier Belgische gijzelaars in Guatemala; begin van crisis in Libanon; crisissen in Georgië en in Noord-Kivu (Democratische Republiek Congo); ongeval met een autocar in Egypte, waarbij zes Belgen omkwamen en talrijke landgenoten licht of zwaar werden gewond; terreuraanslagen in Mumbai (India), waarbij een tiental Belgen dienden ontzet te worden; bij de sluiting van de luchthavens in Bangkok konden duizenden buitenlanders, waaronder enkele honderden Belgen, niet langer Thailand verlaten op de voorziene data.

Op 5 oktober nam het Crisiscentrum deel aan de Openbedrijvendag, die in de FOD werd georganiseerd met een stand waarop de taken van de dienst S1.1 werden voorgesteld. Er waren ook uiteenzettingen over de activiteiten van de dienst en rondleidingen in het Centrum waaraan wel 200 mensen deelnamen.
De hele maand oktober kregen de 150 vrijwilligers van het Crisiscentrum een opleiding. Dit is belangrijk om bij crisissen te kunnen zorgen voor een optimale dienstverlening.

Het Crisiscentrum in volle actie © FOD Buitenlandse Zaken, B-FAST

Reisadviezen voor 171 landen

De FOD wil mee helpen voorkomen dat landgenoten in het buitenland in probleemsituaties terechtkomen. Daarom verstrekken we medeburgers die zich naar het buitenland willen begeven informatie over de toestand ter plaatse en waarschuwen we eventueel voor problemen en gevaren waarmee ze zouden kunnen te maken krijgen.
In 2008 verstrekte onze dienst reisadvies over 171 landen. Dat is een flinke toename ten opzichte van enkele jaren geleden. In 2004 gaven we bijvoorbeeld nog maar voor 106 landen reisadvies.

Bezoeken op website met derde gestegen

Sinds 2001 verstrekt onze FOD reisadvies op de website www.diplomatie.be.
De rubriek Reisadvies werd in 2008 dagelijks gemiddeld door meer dan 2.300 personen bezocht, wat neerkomt op een stijging met ruim 50% tegenover het jaar voordien. Hierbij komen nog talrijke telefonische en schriftelijke vragen om informatie. Aan de hand van de informatie die ze bij ons krijgen, kunnen reizigers de risico's inschatten die een verblijf in bepaalde landen met zich meebrengt op het vlak van veiligheid, politieke of sociale onrust, natuurverschijnselen, gezondheidsproblemen.
We volgen van nabij de toestand in de landen waar zich problemen voordoen of zouden kunnen voordoen. De reisadviezen worden sinds november 2006 op een nieuwe manier gepresenteerd. De veiligheidstoestand wordt nu uitgedrukt in zes verschillende veiligheidsniveaus. Na een jaar gebruik, hebben we de nieuwe presentatiemethode geëvalueerd.
We hebben daarbij bijkomende maatregelen doorgevoerd om de informatieverstrekking aan de reizigers nog te verbeteren.
De website voorziet ook in alle nodige informatie met betrekking tot het voorkomen van vogelgriep.
De bezoekers aan de Openbedrijvendag konden met de reisadviezen op de website en de mogelijkheden ervan kennismaken en kregen ook de gelegenheid alles eens uit te proberen.

B-FAST

België is niet enkel solidair met landengenoten in nood.
Bij rampen en noodsituaties in het buitenland waarbij de plaatselijke bevolking getroffen wordt, doet de plaatselijke overheid vaak een beroep op dringende hulp van ons land en van de hele internationale gemeenschap. Om snel en goed te kunnen reageren op deze aanvragen, besliste de Ministerraad in 2000 een interdepartementale eenheid voor snelle interventies op te richten, die de naam *Belgian First Aid & Support Team* kreeg, maar beter bekend is als B-FAST.
Overeenkomstig het koninklijk besluit van 28 februari 2003, dat de oprichting van B-FAST regelt, moet er onder 'noodhulp in het buitenland' verstaan worden: 'elke zending naar het buitenland van personeel en/of materieel, te evalueren geval per geval naargelang van de specificiteit van de situatie van het land dat door de catastrofe of de calamiteit wordt getroffen, met uitsluiting van de noodhulp voor de nazorg en de rehabilatie.'
Een operatie van B-FAST bestaat dus essentieel uit directe of indirecte noodhulp van korte duur in het buitenland. Voor deze operaties kan B-FAST rekenen op gedetacheerd personeel. Het gaat hierbij om urgentieteams die snel mobiliseerbaar zijn. Ze worden geleverd door de leden van B-FAST, zoals het ministerie van Defensie en de FOD's Binnenlandse Zaken, Volksgezondheid en Buitenlandse Zaken. B-FAST kan zijn tussenkomsten ook beperken tot het leveren van materiële middelen aan de landen in nood, via een van zijn partners.

Zendingen in 2008

In 2008 kwam B-FAST diverse keren in actie. Dit was het geval in mei in Myanmar, dat zwaar werd getroffen door de cycloon Nargis, en ook twee keer bij aardbevingen in de Chinese provincie Sichuan.
In september leverde B-FAST een expert aan UNDAC (*United Nations Disaster Assessment and Coordination Team*), voor een evaluatiezending naar Haïti, dat zwaar werd geteisterd door de orkaan Ike.
Bij de Openbedrijvendag kreeg de stand van B-FAST talrijke bezoekers over de vloer.

B-FAST helpt Myanmar, mei 2008 © BELGA

4. Vredesopbouw focust op *human security*

De dienst Vredesopbouw heeft als opdracht projecten op het gebied van conflictpreventie en vredesopbouw te financieren en dat 'in overeenstemming met bepaalde thematische en geografische prioriteiten van ons buitenlands beleid'. Hiervoor beschikte hij voor het jaar 2008 over een budget van 28.007.117 euro. Alle financieringsvoorstellen worden getoetst aan criteria die werden goedgekeurd door de minister van Buitenlandse Zaken. Deze staan vermeld op de website van het departement: www.diplomatie.be/nl/policy.

In 2008 besteedde de dienst Vredesopbouw bijzondere aandacht aan volgende actieterreinen:

- opbouw en versteviging van de rechtsstaat
- opbouw van vrije en democratische media
- goed beheer van natuurlijke rijkdommen
- steun aan vredes- en electorale processen
- ontwapening, ontmijning, strijd tegen de verspreiding van kleine wapens, antipersoonsmijnen en fragmentatiebommen
- steun aan burgerslachtoffers van conflicten

In het raam van voormelde concentratiethema's en in overeenstemming met de bepalingen van het regeerakkoord van 18 maart 2008, waarin onder meer het concept *human security* wordt omschreven, zal tijdens de periode 2008-2011 en met betrekking tot de Centraal-Afrikaanse regio, een bijzondere aandacht worden gegeven aan volgende thema's:

- de problematiek van het seksueel geweld en de kindsoldaten
- de problematiek van de natuurlijke rijkdommen
- de wederopbouw van het justitieapparaat en transitionele justitievormen
- de hervorming van de veiligheidssector (SSR)
- kleine wapens, antipersoonsmijnen, ontwapening en ontmijning

In 2008 lag de geografische focus van onze interventies hoofdzakelijk op het gebied van de Grote Meren, het Midden-Oosten, de Balkan en Azië.

5. Integratie van de Europese wetgeving in intern recht en het SOLVIT-centrum

Omzetting Europese wetgeving

België slaagt er voor het tweede opeenvolgende jaar in om de Europese norm van een maximaal deficit van 1,5% te eerbiedigen inzake omzetting van Europese internemarktrichtlijnen in intern recht. Deze norm werd in het kader van een systeem ingesteld dat sinds 1997 de vorderingen in omzetting op de voet volgt door middel van een scorebord. Een doorlichting van bestaande omzettingsstructuren werd in 2008 opgestart met de bedoeling om deze te optimaliseren en om ons land aldus voor te bereiden op de nieuwe Europese norm van een maximaal deficit van 1%. Deze nieuwe norm zal vanaf 2009 gelden.

Concrete oplossingen voor grensoverschrijdende problemen

Al zes jaar tracht het SOLVIT-netwerk snel en op pragmatische wijze een oplossing te vinden voor grensoverschrijdende problemen waarmee Europese burgers en ondernemingen te maken krijgen en die het gevolg zijn van het feit dat nationale administraties de wetgeving betreffende de interne markt slecht toepassen. SOLVIT verleent zijn diensten gratis, en omvat 30 centra die zich samen inzetten om de interne markt beter te doen werken.
Er is een SOLVIT-centrum in elke lidstaat evenals in IJsland, Liechtenstein en Noorwegen. Het SOLVIT-centrum België is verbonden aan de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie van onze FOD.

Waar SOLVIT kan helpen

Burgers en ondernemingen kunnen een beroep doen op SOLVIT als ze worden geconfronteerd met

- een grensoverschrijdend probleem
- dat wordt veroorzaakt door een onjuiste toepassing van de wetgeving van de EU
- waarbij een nationale, regionale of lokale overheid is betrokken

De gevallen die SOLVIT tot nog toe te behandelen kreeg hadden, wat de particulieren betreft, vooral te maken met volgende domeinen:

- sociale zekerheid
- verblijfsvergunningen
- erkenning van beroepskwalificaties
- registratie van voertuigen
- fiscaliteit

De ondernemingen wendden zich vooral tot SOLVIT om problemen op te lossen op het vlak van:

- markttoegang voor goederen
- levering van diensten
- vestiging als zelfstandig ondernemer

De strategische positie van SOLVIT-België

Door zijn centrale ligging en de grote openheid van zijn economie trekt ons land talrijke Europese burgers en grenspendelaars aan. Die krijgen vroeg of laat te maken met de administratie.
Als zich moeilijkheden voordoen ten gevolge van de incorrecte of onnauwkeurige toepassing van de Europese wetgeving, is SOLVIT het aangewezen middel om de nationale administraties te helpen de problemen op te lossen en een betere toepassing van de regels van de interne markt te bevorderen.
De resultaten bewijzen dat het systeem werkt en bijdraagt aan het optimaliseren van de contacten tussen burger en openbare diensten.

Hulp aan Belgische burgers en ondernemingen in het buitenland

Onze medeburgers kunnen ook een beroep doen op SOLVIT-België om hen te helpen grensoverschrijdende problemen op te lossen, die het gevolg zijn van een slechte toepassing van de Europese wetgeving door de administratie van een van de 30 landen die lid zijn van het netwerk.

Als 'centrum van oorsprong' zorgt SOLVIT-België voor de voorbereiding en de opvolging van hun dossier, en houdt het hen op de hoogte van de vorderingen die het 'inleidende centrum' maakt in het vinden van een oplossing. In 80% van de gevallen slaagt SOLVIT erin tot een bevredigende regeling te komen.

Reeds 290 problemen behandeld in België, 3000 in Europa

Het in 2002 opgerichte netwerk heeft intussen ongeveer 3.000 betwistingen kunnen oplossen zonder dat het tot een juridische procedure hoefde te komen, en dat meestal binnen een termijn van minder dan tien weken. Meer dan twee derden van de gevallen die SOLVIT behandelt, worden aangebracht door particulieren, de rest door ondernemingen.

Sinds de oprichting heeft SOLVIT-België 290 dossiers behandeld. Daarmee staat ons Centrum in de rangschikking van dertig Europese SOLVIT-centra op de negende plaats. Als SOLVIT-België erin slaagt zulke goede prestaties neer te zetten is dat dankzij de efficiënte samenwerking tussen de betrokken administraties.

HOE EEN KLACHT INDIENEN?

Mensen die een klacht willen indienen, kunnen dit doen door contact op te nemen met hun plaatselijke SOLVIT-centrum (het zogenaamde 'centrum van oorsprong'). Dit zal in eerste instantie nagaan of de klacht gegrond is.

- Vervolgens wordt een dossier in een onlinedatabase ingebracht, wat het mogelijk maakt het onmiddellijk door te sturen naar het SOLVIT-centrum in de lidstaat waar het probleem zich voordoet (het 'inleidende' SOLVIT-centrum).
- Het inleidende SOLVIT-centrum moet binnen een week laten weten of het het dossier aanvaardt of niet.
- Eenmaal het dossier is aanvaard door het inleidende SOLVIT-centrum, beschikt dit over maximaal tien weken om een oplossing voor het probleem voor te stellen. De SOLVIT-centra staan tijdens de onderzoeksperiode met elkaar in contact en houden de klager op de hoogte van de voortgang in zijn dossier en de voorgestelde oplossing.

1. België in bilateraal verband

West-Europa

Benelux

Op 17 juni 2008 ondertekenden de premiers en de ministers van Buitenlandse Zaken van België, Nederland en Luxemburg, de ministers-presidenten van het Vlaamse, Waalse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de Franse en de Duitstalige Gemeenschap, in Den Haag een nieuw Benelux-verdrag. Hiermee gaven ze een sterk signaal en een nieuw elan aan de samenwerking in Benelux-verband. Aan het verdrag is een gemeenschappelijk werkprogramma 2009-2012 gekoppeld, dat de basis vormt voor de realisatie van de fundamentele missies en de politieke richting die in het verdrag worden aangegeven.

Frankrijk

Op 28 januari 2008 kwamen de partners in de Belgisch-Franse grensoverschrijdende samenwerking in Kortrijk bijeen om, bij overeenkomst, een Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) op te richten met de naam 'Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Tournai' (LKT). De belangrijkste opdracht van deze groepering bestaat erin op haar grondgebied een efficiënte en samenhangende samenwerking over de grens heen te bevorderen en ondersteunen.

Verenigd Koninkrijk

De achtste editie van de Belgisch-Britse Conferentie vond plaats in Londen op 13 en 14 november 2007. Ze werd bijgewoond door minister Karel De Gucht. Eens te meer bracht dit prestigieuze, bilaterale evenement deelnemers samen uit de academische, politieke en zakenwereld, evenals vertegenwoordigers van de media. Zij wisselden ideeën uit over complexe thema's, die een duidelijke impact hebben op ons dagelijkse leven als Europeaan. Het gekozen thema was *Bridges across the Channel*. Vier werkgroepen vergaderden over het onderwijs, de economie, de politiek en de cultuur in beide landen.

Monaco

Op uitnodiging van koning Albert II en van de Belgische regering kwam ZDH prins Albert II van Monaco naar België voor een officieel bezoek. Het was de eerste keer dat dit gebeurde.

Prins Albert II van Monaco tijdens een vijfdaags bezoek aan België, juni 2008 © BELGA

Centraal- en Oost-Europa

Rusland

Op 3 september begaf minister De Gucht zich naar Rusland voor een onderhoud met zijn Russische

collega, Sergeï Lavrov. Vermits de ontmoeting plaats had ten tijde van de Georgische crisis, was het gesprek in grote mate aan deze kwestie gewijd. België zegde Georgië 1,5 miljoen euro steun toe voor zijn wederopbouw en het doorvoeren van hervormingen.

Op 19 september ging eerste minister Yves Leterme, in het gezelschap van een dertigtal Belgische zakenlui, naar het investeringsforum dat werd georganiseerd in Sotsji, in het vooruitzicht van de Olympische Winterspelen die er in 2012 zullen plaatshebben. Ter gelegenheid hiervan had de Belgische premier een onderhoud met zijn Russische collega, Vladimir Poetin.

De bilaterale onderhandelingen die moeten uitmonden in een nieuw actieplan voor de periode 2009-2011 werden voortgezet. De volgende Gemengde Commissie BLEU-Rusland is gepland op 14 januari 2009.

Oekraïne

Op 2-3 maart 2008 bezocht minister De Gucht Oekraïne voor gesprekken met onder meer zijn collega Ogryzko en president Joesjtsjenko. De Euro-Atlantische aspiraties van Oekraïne werden er op een openhartige en constructieve wijze besproken. Net als in Polen (zie hierna), kwam ook 'Euro 2012' aan bod, het Europese kampioenschap voetbal dat in 2012 in Polen en Oekraïne plaatsheeft. In het kader van de 'economische diplomatie', werd de minister vergezeld door Belgische bedrijfsleiders die zich interesseren voor de investeringsmogelijkheden die Euro 2012 met zich meebrengt.

De ondertekening van de *Road Map* ('routekaart') voor de bilaterale betrekkingen met Oekraïne, de commercieel-economische Gemengde Commissie en het bezoek van eerste minister Leterme aan Kiev (31 oktober en 1 november) kwamen de banden met Oekraïne nog versterken.

Polen

Tijdens de ontmoeting van minister De Gucht met zijn Poolse collega, Sikorski, in Warschau op 3 maart 2008, bleek dat beide landen hun betrekkingen op bilateraal en Europees vlak voort wensen te verdiepen. In dit opzicht moet de viering van de 90ste verjaardag van onze diplomatieke betrekkingen in 2009 een hoogtepunt vormen.

Baltische staten

Ook de relaties met de Baltische staten zijn uitstekend. Dit bleek nog maar eens bij het staatsbezoek van het Belgische vorstenpaar aan Estland (11-12 juni 2008). Hiermee werd een cyclus afgerond van staatsbezoeken aan de Baltische staten. Litouwen (2006) en Letland (2007) kwamen al eerder aan de beurt.

Koning Albert II en koningin Paola worden ontvangen in de residentie van de Estlandse president Toomas Hendrik Ilves en zijn echtgenote Evelin Ilves in Tallinn, juni 2008 © BELGA

Hongarije

Van 15 tot 17 april 2008 bracht de Hongaarse president, Solyom, een succesrijk staatsbezoek aan ons land. Bij de contacten in de marge van dit bezoek, bijvoorbeeld tussen minister De Gucht en zijn Hongaarse tegenhanger, Kinga Göncz, bleek duidelijk de wil te bestaan van het gemeenschappelijke EU-voorzitterschap van Spanje, België en Hongarije (2010-2011) een succes te maken.

Zuidoost-Europa

Westelijke Balkan

België neemt actief deel aan de inspanningen die de internationale gemeenschap levert om de toestand in de landen van de westelijke Balkan te verbeteren. Het Belgische engagement blijkt uit de directe bijdrage aan de militaire zendingen in sommige van de betrokken landen. In Bosnië-Herzegovina participeren twee landgenoten in de politiezending van de EU (*EUPM/European Union Police Mission*). In Kosovo heeft België bijna 200 militairen. Ze zijn er actief als onderdeel van de vredesmacht van de NAVO (KFOR). Daarnaast nemen 45 Belgische politiemensen, magistraten en experts deel aan de EULEX-zending van de Europese Unie.

Steun vredesproces

Binnen de EU blijft België zijn politieke steun verlenen aan het vredes- en stabilisatieproces waarin de landen van de regio zich hebben ingeschakeld. In deze context ziet minister De Gucht er speciaal op toe dat de voorwaarden die de EU heeft gesteld, met name met betrekking tot de samenwerking met de Internationale Strafrechtbank voor ex-Joegoslavië, worden gerespecteerd.

Conflictpreventie

Het Belgische engagement komt ook tot uiting in projecten die het resultaat zijn van initiatieven die worden genomen binnen de 'preventieve diplomatie' en 'conflictpreventie'. Ze zijn met name gericht op de terugkeer van ontheemden in Kosovo, de strijd tegen de verspreiding van lichte wapens, de vernietiging van wapen- en munitievoorraden (Kosovo, Bosnië-Herzegovina), de versterking van het gerechtsapparaat, de strijd tegen de straffeloosheid (Bosnië-Herzegovina) en de versterking van de regionale samenwerking.

Erkenning Kosovo

Onze FOD werkt intussen voort aan de versterking van de bilaterale betrekkingen tussen België en de diverse landen van de westelijke Balkan. België erkende op 24 februari officieel de onafhankelijkheid van Kosovo, die 7 dagen eerder was afgekondigd, en bouwt sindsdien zijn relaties met de jonge staat verder uit. In mei 2008 bracht minister De Gucht een werkbezoek aan Albanië. Hij besliste in het land een diplomatieke en consulaire vertegenwoordiging te openen. Daaraan wordt op dit moment gewerkt.

Turkije

België is verheugd over de verkiezing van Turkije tot lid van de VN-Veiligheidsraad voor de periode 2009-2010. Ons land heeft overigens de kandidatuur gesteund. Deze verkiezing vormt een bevestiging van de sleutelrol die Turkije speelt in het vrijwaren van de vrede en de internationale veiligheid en een erkenning van de waarde van de initiatieven die Ankara in de eigen regio ondernam. Minister De Gucht ontmoet geregeld zijn Turkse collega, Ali Babacan, en bezocht op 30 en 31 oktober Istanboel om er het *World Economic Forum* bij te wonen.

Minister De Gucht neemt het woord op het World Economic Forum in Istanbul, oktober 2008 © BELGA

Onze beroemde jazzmuzikant Toots Thielemans zet de viering van 175 jaar diplomatieke betrekkingen tussen België en de Verenigde Staten luister bij, april 2008 © BELGA

Transatlantische betrekkingen

Verenigde Staten

Viering 175 jaar diplomatieke betrekkingen tussen België en de VS

Op 8 april 2008 vierden België en de Verenigde Staten 175 jaar bilaterale diplomatieke betrekkingen. Meer dan 200 Belgische en Amerikaanse prominenten uit de politieke en academische wereld en uit het bedrijfsleven, kwamen hiervoor naar het Academiënpaleis.

Minister Karel De Gucht en ambassadeur Sam Fox benadrukten in hun toespraak de sterke vriendschapsbanden tussen de twee landen, zowel op politiek als op economisch vlak.

Canada

Economische zending van prins Filip in Brits-Columbia

ZKH prins Filip leidde van 11 tot 13 maart een economische zending naar Vancouver. De prins werd vergezeld door een delegatie van 140 zakenlui. De sfeer was uitstekend en de resultaten zeer positief, zowel wat betreft de officiële en bedrijfsbezoeken (Asco, Boeing, Electronic Art en Vanoc) als de ontmoetingen tussen Belgische en Canadese ondernemers.
Bij deze gelegenheid opende de prins op de beurs *Globe 2008* officieel de stand *Belgium*. Hij sprak voor meer dan duizend aanwezigen een rede uit met het leefmilieu als onderwerp.

Noord-Afrika en het Midden-Oosten

Het Israëlisch-Palestijnse conflict

De conferentie die eind 2007 in Annapolis plaatshad, maakte een herstart van de onderhandelingen tussen Israëli's en Palestijnen mogelijk. Daarop presenteerde de Palestijnse eerste minister in Parijs zijn driejarenplan voor hervormingen. De internationale gemeenschap zegde hem er 7,4 miljard dollar steun toe, gespreid over drie jaar. België nam daarvan voor het jaar 2008 26 miljoen euro voor zijn rekening.
In juni nam minister Karel De Gucht deel aan de conferentie van Berlijn, die tot doel had de veiligheid en de rechtsstaat in Palestina te versterken.
België bleef het UNRWA (*United Nations Relief and Works Agency*) steunen, dat in Gaza werk levert dat, gezien de rampzalige humanitaire toestand aldaar, levensnoodzakelijk is.
De minister besliste 730.000 euro extra toe te kennen aan de initiatieven van EUPOL-COPPS (de Europese politiezending in de Palestijnse gebieden) om de veiligheidstoestand in Gaza te verbeteren. Voorts voegde België een extra deelnemer toe aan deze missie.
Eerste minister Salam Fayyad schetste bij zijn bezoek aan premier Leterme persoonlijk de vorderingen die reeds werden gemaakt in de uitvoering van het driejarige hervormingsplan.

Egypte

De economische zending die onder leiding van prins Filip Egypte bezocht, omvatte een honderdtal Belgische zakenlui.
Egyptische prominenten op zeer hoog niveau kregen de kans de Belgische expertise te leren kennen op een hele reeks terreinen, vooral de bouw en het transport. Prins Filip had ook een onderhoud met president Mubarak en de Egyptische eerste minister.

Libië

Begin 2008 bracht minister De Gucht een kort bezoek aan Libië. Het was voor de minister een goede gelegenheid om te informeren naar Libische projecten maar ook naar de toestand in de regio, niet onbelangrijk gezien de Belgische deelname aan de EUFOR-Tsjaad-missie.

Het Belgische fregat F930 Leopold I vaart de haven van Zeebrugge uit en zet koers naar Libanon, augustus 2008 © BELGA

Libanon

De Belgische regering besliste voorts deel te nemen aan UNIFIL en het mandaat van onze militairen tot eind 2008 te verlengen. Bovendien heeft een Belgisch fregat, de 'Leopold I', zich bij de *Maritime Task Force* gevoegd. Het voert patrouilles uit voor de kust van Libanon.

Iran

Net als vorig jaar stond 2008 voor een goed deel in het teken van het nucleaire vraagstuk. België nam in de Veiligheidsraad deel aan de stemming over twee resoluties betreffende het opleggen van sancties aan Iran. Minister De Gucht herhaalde bij diverse gelegenheden het Belgische standpunt en herinnerde aan onze ongerustheid over de eerbiediging van de mensenrechten. Hij deed dit onder andere bij ontmoetingen met zijn collega Mottaki, en bij zijn onderhoud met de onderhandelaar in het nucleaire dossier, Jalili.

Irak

België hernieuwde zijn bijdrage aan de financiering van de 'tussenring' (*Middle Ring*) van de beschermingsmacht van de VN-missie in Irak (MANUI). Ons land neemt ook actief deel aan EUJUST-LEX, de Gemeenschappelijke Europese Actie die is gericht op de opleiding van Irakese politieofficieren en magistraten in Europa/België. Daarbij is onze FOD van nabij betrokken. Van 14 tot 22 november had in Brussel het Belgische luik van de nieuwe EUJUST-LEX-opleiding plaats. Het Belgische stuk van de vorige opleidingscyclus had plaats van 30 juni tot 4 juli.

Afrika: engagement voor een duurzame vrede

Democratische Republiek Congo

Ook in 2008 zette België zich in voor de totstandbrenging van een duurzame stabiliteit en het herstel van een rechtsstaat in Congo. Daarbij mobiliseerde ons land ook alle partners van de internationale gemeenschap.

Werken aan stabiliteit

Dat België speciaal aandacht besteedt aan duurzame stabiliteit, bleek onder andere uit onze actieve deelname aan de opvolging van het 'Communiqué van Nairobi' (waar we vaak de Europese Unie vertegenwoordigden bij de *Task Force* van de *Joint Monitoring Group* en onze aanwezigheid, in januari 2008, op de Conferentie van Goma. In de geest van deze conferentie kende België in zijn beleid een centrale plaats toe aan de veiligheids- en humanitaire toestand in het oosten van Congo, getuige daarvan de bezoeken van de minister aan Kivu in januari en april 2008.
De processen van Nairobi en Goma bleken echter nog steeds ter plaatse te trappelen, en de vijandelijkheden hebben opnieuw de regio in chaos ondergedompeld.
In reactie daarop werd eens te meer een beroep gedaan op Belgische expertise en werden intense diplomatieke inspanningen gedaan, in het bijzonder van Belgische kant, om te trachten de toestand te kalmeren, Rwanda en de DRC nader tot elkaar te brengen, de rol van de MONUC te herbekijken en er de Afrikaanse landen meer bij te betrekken. Zo hoopte men de processen van Goma en Nairobi nieuw leven in te blazen.
Concreet kwam het erop neer dat België bleef deelnemen aan de Contactgroepen voor de Grote Meren en maximaal gebruikmaakte van onze aanwezigheid in de VN-Veiligheidsraad.

Pacificatie

Wat betreft de pacificatie van het land, zette België zijn engagement (in Europees en bilateraal verband) in de processen van SSR (*Security Sector Reform*) en DDR (*Desarmement, Demobilization and Reintegration*) voort. Het is in deze context dat ons land deelneem aan de Ronde Tafel van de SSR, die de Congolese autoriteiten op 25 en 26 februari in Kinshasa organiseerden.

'Goed bestuur'

De reis van de minister in de maand april omvatte een belangrijk gedeelte dat was gewijd aan het aspect 'goed bestuur' op economisch vlak en aan de wederopbouw van het land. Wat de mijnontginning betreft steunde België voort de inspanningen van de DRC om het statuut van *pays conforme* (land dat zich aan de regels houdt) te verkrijgen binnen het proces van de ITIE. Met dezelfde bedoelingen steunde België ook de *Task Force on Mineral Resources in Central Africa* (TF MIRECA).

Bestrijding kinderarbeid

Bij dit alles werden de sociale aspecten niet uit het oog verloren. Ons land ondersteunt bijvoorbeeld initiatieven ter bestrijding van kinderarbeid in de ambachtelijk ontgonnen mijnen of die menswaardige arbeidsvoorwaarden willen creëren in de mijnsector.

Regio van de Grote Meren

België heeft van de stabiliteit in de regio van de Grote Meren de belangrijkste prioriteit voor zijn beleid in Centraal-Afrika gemaakt.
Ons land ijverde in 2008 voorts om steun te krijgen voor het idee om de Economische Gemeenschap van de Landen van de Grote Meren (*Communauté Economique des Pays des Grands Lacs*/CEPGL) weer op te starten.

Rwanda

Onze relaties met Rwanda bleven in 2008 goed, wat blijkt uit de cijfers van onze ontwikkelingssamenwerking. Ministers Michel en De Gucht ontmoetten minister van Buitenlandse Zaken, mevrouw Museminali, in de marge van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Op 1 november had minister De Gucht in Kigali een gesprek met president Kagame over de crisis in oostelijk Congo.

Burundi

In Burundi droeg België bij tot een ontspanning in de politieke impasse waarin het land zich een groot deel van het jaar bevond. Ons land ging door met de uitvoering van zijn omvangrijke programma voor ontwikkelingssamenwerking met Burundi. In oktober vergaderde een partnercomité. In de multilaterale context stelde ons land zich welwillend op ten aanzien van oproepen tot meer samenwerking op het vlak van de SSR.

Stabilisatiepact van kracht

Het Pact voor Stabiliteit, Vrede en Ontwikkeling dat de elf betrokken staten in 2006 in Nairobi ondertekenden ter gelegenheid van de top van de Internationale Conferentie over de Regio van de Grote Meren, is in werking getreden. De inwerkingtreding volgde uit het feit dat acht landen (sterk aangemoedigd door België) het pact hadden geratificeerd.

Inspanningen in multilateraal verband

Ons land nam deel aan de inspanningen van de Verenigde Naties (resoluties, controle op de eerbiediging van het wapenembargo, problematiek van de kindsoldaten, etc.), de Afrikaanse Unie, de *Francophonie* en de Europese Unie. In al deze fora trachtte het zijn partners te mobiliseren om zich duurzaam te engageren ten gunste van Centraal-Afrika.

Zuidelijk, oostelijk en westelijk Afrika

Zuid-Afrika

De versterkte samenwerking met Zuid-Afrika ging in 2008 door. De tussentijdse bijeenkomst van de Gemengde Commissie had op 30 mei in Brussel plaats. Het thema 'Vrede en veiligheid in Afrika', speciaal in de regio van de Grote Meren, nam een belangrijke plaats in bij de politieke besprekingen, zowel in bilateraal verband als binnen de context van het lidmaatschap van beide landen van de Veiligheidsraad tijdens de periode 2007-2008.

Soedan

België volgde voorts van nabij de toestand in Soedan. Ons land sprak zich uit voor een correcte uitvoering van het Noord-Zuid-vredesakkoord (CPA/*Comprehensive Peace Agreement*) en ondersteunde projecten ter bevordering van de wederopbouw in Zuid-Soedan. Wat Darfoer betreft beklemtoonde België het primordiale belang van de strijd tegen de straffeloosheid voor de ergste misdaden, en de erkenning van de essentiële rol die het Internationaal Strafhof in dit verband te spelen heeft.
Om te beletten dat de crisis in Darfoer overslaat naar het oosten van Tsjaad en het noordoosten van de Centraal-Afrikaanse Republiek, lanceerde de EU in het raam van haar Buitenlands Veiligheids- en

Eerste minister Y. Leterme neemt het woord tijdens de slotplechtigheid van de ASEM-top in Peking, oktober 2008. Rechts van hem ambassadeur B. Pierre en links gevolmachtigd minister R. Nijskens © BELGA

Defensiebeleid de operatie 'EUFOR Tsjaad-CAR'. Aan deze operatie, die begin 2008 werd opgestart, nemen tachtig tot honderd Belgische militairen deel. Minister De Gucht bracht in februari een werkbezoek aan Tsjaad en de Centraal-Afrikaanse Republiek. België is momenteel in de VN voorzitter van de Commissie voor de Consolidatie van de Vrede voor de Centraal-Afrikaanse Republiek en is betrokken bij de SSR in Centraal-Afrika.

Hoorn van Afrika

Als niet-permanent lid van de Veiligheidsraad, hield België zich speciaal bezig met de Hoorn van Afrika. Ons land had tot eind 2008 de leiding over het delicate dossier betreffende het grensconflict tussen Ethiopië en Eritrea. Zijn rol bestond erin de diverse standpunten te coördineren en de opstelling van resoluties over het onderwerp te superviseren.

Kenia

Met betrekking tot de toestand na de verkiezingen in Kenia, verleende België begin 2008 financiële steun aan het bemiddelingswerk dat onder leiding stond van Kofi Annan, en gebeurde via het bemiddelingsbureau van het Panel van Afrikaanse prominenten.

Westelijk Afrika

De Veiligheidsraad houdt zich ook bezig met westelijk Afrika. In die context volgde België de ontwikkelingen in het verzoeningsproces in Ivoorkust. De eerste minister van het land, Guillaume Soro, bracht in juni een bezoek aan zijn Belgische collega. Daarbij heeft België zich ertoe verbonden het verkiezingsproces in Ivoorkust te ondersteunen.

Azië

China

Dat onze bilaterale betrekkingen op kwalitatief hoogstaand niveau worden onderhouden, bleek uit de opeenvolging van bezoeken van belangrijke personen, en uit de uitstekende ontvangst die Belgische prominenten bij hun bezoek aan China te beurt valt. In mei bracht minister De Gucht een bezoek aan Peking en Sjanghai. Een officiële Olympische delegatie op hoog niveau onder leiding van ZKH prins Filip ging eveneens naar China, en eerste minister Leterme woonde in oktober in Peking de top van de ASEM (*Asia-Europe Meeting*) bij.

De vriendschap en het wederzijdse respect beletten niet discussies over moeilijke onderwerpen waaronder ook de mensenrechten.

Japan

Onze betrekkingen met Japan werden in 2008 verder versterkt. In Brussel vonden een drietal werkbezoeken op het niveau van directeur-generaal plaats.

Economische diplomatie

Onze ambassade in Tokio was zeer actief op het vlak van de economische diplomatie. In deze context situeerde zich ook de succesrijke logistieke missie van Vlaams minister-president Peeters, begin oktober 2008. Deze missie werkte als katalysator bij het aantrekken van hoogtechnologische investeringen in voor ons land vitale sectoren.
Speciale vermelding dient gemaakt van het studiebezoek dat minister van Ondernemen en Vereenvoudigen, Vincent Van Quickenborne, van 18 tot 21 juni aan Japan bracht. Als gevolg van het Belgische bezoek kwam een missie van de *Keidanren* – de Japanse ondernemersorganisatie – op 7-8 oktober 2008 naar België.

Zuid-Korea

Op 9 oktober 2008 bracht de Zuid-Koreaanse minister van Cultuur, Sport en Toerisme, Yu In-Chon, een kort bezoek aan België ter gelegenheid van de opening van een prestigieus cultureel gebeuren in Brussel. De minister werd ontvangen door staatssecretaris voor Buitenlandse Zaken Olivier Chastel. Korea is het themaland van een tentoonstelling

Koning Albert II en koningin Paola brengen een tiendaags staatsbezoek aan India, op uitnodiging van presidente Pratibha Patil, november 2008 © BELGA

/festival, een evenement dat loopt van begin oktober 2008 tot eind februari 2009. Het richt de schijnwerper op de traditionele cultuur en de moderne kunst van het land.

Bezoeken

In 2008 brachten twee ministers een bezoek aan Zuid-Korea. In het ene geval ging het om een bilateraal contact tussen minister van Financiën Reynders en zijn Koreaanse ambtgenoot Kang, in het andere om een studiebezoek van minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen Vincent Van Quickenborne.

Zuidoost-Azië

In 2008 was onze economische diplomatie sterk gericht op Zuidoost-Azië. Zo was er begin juni de missie van minister De Gucht naar Singapore, Thailand, Vietnam en Maleisië en leidde kroonprins Filip eind november een economische missie naar Indonesië en Singapore. Met het oog op de zeer sterke economische groei van deze landen en het potentieel voor onze uitvoer, zetten we onze inspanningen in deze regio voort.

India

India speelt een sleutelrol in de WTO (Wereldhandelsorganisatie), lanceerde een satelliet naar de maan, levert een belangrijke bijdrage aan de VN-vredesoperaties en heeft een akkoord met de VS dat het mogelijk maakt zijn nucleaire programma weer op te starten.

Investeringen

Wat de betrekkingen met België betreft, gaan de investeringen in beide richtingen door. Dagelijks verbinden nu drie vluchten de twee landen. India was eregast op de jaarlijkse handelsbeurs in Gent en er had een *Indian Business Forum* plaats waarop honderden zakenlui afkwamen.
Bij de vruchtbare bilaterale politieke consultaties die in juni plaatsvonden, werd een aantal onderwerpen met bilateraal en multilateraal karakter aangekaart. Er werd intens van gedachten gewisseld over consulaire aangelegenheden.

Staatsbezoek

Hoogtepunt van deze drukke Belgisch-Indische activiteiten was het staatsbezoek dat onze vorsten, vergezeld door de minister van Buitenlandse Zaken en talrijke vertegenwoordigers uit de economische en academische kringen, in november aan India brachten. Het gezelschap deed daarbij de steden New Delhi, Mumbai, Hyderabad en Chennai aan. Er werden talrijke akkoorden ondertekend tussen ondernemingen en universiteiten. Seminaries stelden de deelnemers in staat hun onderlinge samenwerking op diverse terreinen te versterken.

Afghanistan

Bij het bieden van een antwoord op de uitdagingen waarmee Afghanistan wordt geconfronteerd, kunnen de hulp aan de verbetering van de veiligheidssituatie en de ontwikkelingshulp niet los van elkaar gezien worden. Het is met dit feit voor ogen dat onze ministers van Defensie en van Ontwikkelingssamenwerking samen in oktober 2008 een bezoek aan het land brachten.

Militaire bijdrage

België blijft zijn bijdrage leveren aan de ISAF (*International Security Assistance Force*), dit jaar met het ter beschikking stellen van meer dan 400 strijdkrachten. De meesten onder hen bevonden zich in Kaboel, waar het Belgische contingent van oktober 2007 tot september 2008 het bestuur van de luchthaven voor zijn rekening nam. Er is eveneens een contingent in Koendoez. Er gingen in 2008 voor het eerst gevechtsvliegtuigen (met een honderdtal militairen) naar Afghanistan. Het gaat om vier toestellen van het type F-16. Ze werden gestationeerd op de luchthaven van Kandahar.

De 5de EU-LAC-top, Lima, mei 2008 © BELGA

Bijdrage via partners

België neemt in Afghanistan deel aan de programma's van het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen, het Wereldvoedselprogramma, UNIFEM (het ontwikkelingsfonds van de VN voor vrouwen) en UNDP (*United Nations Development Programme*).
Ons land steunt een programma van de *Agha Khan Foundation* voor de ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen in de provincies Badakhshan en Takhar. Het financiert ook nog steeds de humanitaire ontmijningsoperaties.
België draagt bij aan een programma van de *Asia Foundation*, dat is gericht op de verbetering van het lokale bestuur. De Belgische regering cofinanciert ook de programma's van de Belgische ngo's die in Afghanistan actief zijn: 'Moeders voor Vrede' en *'Solidarité Afghanistan-Belgique.'*

Turkmenistan

Vice-eerste-minister Tagiëv van Turkmenistan kwam in februari naar België in het gezelschap van een grote delegatie. Hij had daarbij een onderhoud met minister De Gucht.

Australië en Nieuw-Zeeland

De herinnering aan de Eerste Wereldoorlog blijft in Australië en Nieuw-Zeeland zeer levend. Dat blijkt ook uit het feit dat vele families en een aantal hoogwaardigheidsbeklederswensen deel te nemen aan de plechtigheden die in België plaatshebben om de veldslagen van de Eerste Wereldoorlog (vooral die van Passendale van 1917) en de Wapenstilstand van 1918 te herdenken.

Australië

De nieuwe Australische regering wil graag de betrekkingen met België herdynamiseren. Met het oog daarop hadden in 2008 een reeks gesprekken plaats met de Australische ministers die België bezochten. (infrastructuur, *Australia-Europe Business Council Delegation*).

Latijns-Amerika

Vele jaren lang waren de betrekkingen tussen België en Latijns-Amerika en de Caraïben veeleer beperkt. Gezien het groeiende belang van de politieke en economische rol die deze regio speelt, werd beslist aan onze betrekkingen met de LAC-landen een nieuw elan te geven.

Conferentie over actieplan

De beleidsnota 'Latijns-Amerika', die in 2007 door de Ministerraad werd goedgekeurd, werd druk besproken. De voltooiing van het ontwerp-actieplan dat hieruit voortvloeide, vormde de belangrijkste taak van de regionale diplomatieke conferentie die op 12 en 13 april 2008 in Mexico City plaatsvond. Onder voorzitterschap van minister De Gucht bogen de posthoofden van Latijns-Amerika en de Caraïben, evenals vertegenwoordigers van diverse directies van het departement, van de gefedereerde instanties en van een aantal federale instellingen, zich over 11 horizontale thema's. Het ging om een breed gamma van onderwerpen, die varieerden van sociale cohesie tot terrorisme. De bedoeling was een operationeel kader uit te werken voor het Belgische beleid ten aanzien van de regio.

EU-LAC

Bijzondere aandacht ging ook uit naar de evolutie van de betrekkingen Europese Unie-Latijns-Amerika en de Caraïben (EU-LAC). Zo nam België zeer intensief en op alle niveaus deel aan de voorbereiding van de vijfde EU-LAC-top. Het ging in totaal om 13 voorbereidende activiteiten, waarvan die gewijd aan sociale cohesie, milieu en migratie de belangrijkste waren.
De EU-LAC-top vond plaats in Lima op 15 en 16 mei 2008. De twee belangrijke thema's waren, enerzijds, de bestrijding van de armoede, ongelijkheid en uitsluiting, en anderzijds, de duurzame ontwikkeling: leefmilieu, klimaat en energie. Premier Leterme leidde de Belgische delegatie en nam deel aan de vergadering van staatshoofden en regeringsleiders. Minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen Van

ZHH prins Filip, de Argentijnse minister van Buitenlandse Zaken J. Taiana en minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen V. Van Quickenborne tijdens de economische zending in Argentinië, oktober 2008 © Sadi Paul Brancart

Quickenborne vertegenwoordigde België op de vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken. Na het afsluiten van de debatten werd de Slotverklaring van Lima goedgekeurd. Deze Top heeft aan het EU-LAC-partnerschap een nieuwe politieke impuls gegeven.

Milieu en klimaat

In opvolging van de Lima-top organiseerde de dienst Latijns-Amerika op 25 juni 2008 een Ronde Tafel over milieu en klimaat. Daar kregen alle betrokken actoren op federaal en gefedereerd niveau feedback over de verbintenissen, die in de Verklaring van Lima zijn opgenomen. Er werd niet alleen een inventaris opgemaakt van de bestaande initiatieven in Latijns-Amerika maar ook nagedacht over wat er nu moet gebeuren om de Verklaring van Lima in praktijk om te zetten.

Economische zending

De versterking van onze betrekkingen met Latijns-Amerika en de Caraïben bleek ook uit de economische zending naar Argentinië en Uruguay. Ze had plaats van 5 tot 10 oktober 2008 en werd geleid door ZKH prins Filip, die werd vergezeld door een belangrijke delegatie, onder wie een zestigtal vertegenwoordigers van het Belgische bedrijfsleven.

Diplomatie en economie

Business Council

De Business Council werd een eerste maal samengeroepen in september 2008. De raad is samengesteld uit een 40-tal Belgische ceo's van Belgische en buitenlandse ondernemingen. Hij zal de minister van Buitenlandse Zaken adviseren over alle aspecten waarmee hij in het kader van de economische diplomatie de Belgische bedrijven in het buitenland kan ondersteunen en de buitenlandse investeringen in België kan behouden. De Raad bepaalt zelf zijn agenda. Deze werd op de tweede bijeenkomst vastgesteld op basis van een uitvoerige enquête onder de leden.

Finexpo

Het Comité Finexpo heeft tot taak de Belgische ondernemingen die diensten en uitrustingsgoederen exporteren te ondersteunen. Finexpo werkt dus met uitvoerders die uitvoeringscontracten afsluiten en met de banken die voor de financiering tekenen.

Ruim 100 dossiers

In 2008 vergaderde het Comité Finexpo 9 keer. Het gaf daarbij een advies over ongeveer 100 stabilisatiedossiers, 12 intrestbonificaties, met of zonder aanvullende gift, en 10 leningen van staat tot staat.
De Ministerraad gaf in 2008 zijn akkoord voor 7 leningen van staat tot staat, één lening aan Sao Tomé en Principe, Ghana, Vietnam, Mozambique en Tanzania en twee leningen aan Kameroen. Er werden in 2008 drie intrestbonificaties met of zonder aanvullende gift ondertekend, de eerste voor een baggerproject in Honduras, de tweede voor een transportproject in Ghana, de derde voor een transportproject in Jamaica. Er werd in 2008 ook één zuivere gift ondertekend: voor een telecommunicatieproject in Ivoorkust.

Doorlichting positief

Zoals bepaald door het managementplan van de directie-generaal Bilaterale Zaken, lichtte Finexpo zijn eigen activiteiten door. Daarbij werd er gepraat met elke uitvoerder en bank. Bij die ontmoetingen werd een batterij vooraf vastgestelde vragen gebruikt.
Uit de antwoorden bleek dat de bedrijfswereld het werk van Finexpo positief evalueert. Tevens kwam tot uiting dat de uitvoerders, en dan specifiek de kmo's onder hen, de activiteiten van Finexpo niet altijd goed kennen.Er werd over het onderzoek een verslag opgesteld en er zullen initiatieven (informatiesessies) worden gelanceerd om nog beter aan de wensen van exporteurs en banken tegemoet te komen.

Kwaliteitsimago

Het budget voor de promotie van het imago van België werd aangewend voor een aantal grote en

minder grote projecten in zowel binnen- als buitenland. Zo hielp ons departement bij de organisatie van twee prestigieuze economische netwerkactiviteiten in Brussel: de zesde *European Business Summit* en het *Brussels Forum 2008*.

Evenementen

Onze FOD financierde ook mee enkele Belgische tentoonstellingen en culturele activiteiten die in het buitenland werden georganiseerd door prestigieuze Belgische instellingen zoals het Paleis voor Schone Kunsten, de Koninklijke Muntschouwburg of het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika.

Publicaties en viering 175 jaar diplomatieke relaties met VS

Er ging ook geld naar verscheidene publicaties in buitenlandse tijdschriften en dagbladen, een algemene brochure over België, die zal verspreid worden via het postennetwerk, de 175ste verjaardag van de diplomatieke betrekkingen tussen België en de Verenigde Staten van Amerika.

Cacao

Minister De Gucht besteedde dit jaar speciale aandacht aan de cacaosector. Op 17 juni vond in Washington het *Multi-Stakeholder Forum on Cocoa Labor Issues - Towards a Sustainable Cocoa Economy without the Worst Forms of Child Labor* plaats. Dit forum werd gezamenlijk georganiseerd en voor-gezeten door onze FOD en het State Department (VS).

Strijd tegen kinderarbeid

De doelstelling bestond erin, samen met de belangrijkste *stakeholders*, aanbevelingen te formuleren voor een duurzame ontwikkeling van de cacaosector. Daarbij staat de eliminatie van de ergste vormen van kinderarbeid bovenaan op de prioriteitenlijst.

Subsidiëring Kamers van Koophandel en gemengde comités

De federale regering kende in 2008 een subsidie toe aan 36 Belgische Kamers van Koophandel in het buitenland en gemengde comités in België. In totaal ging het om een bedrag van 499.999,53 euro. De drie Gewesten kwamen tegemoet in het subsidiëringsprogramma 2008 voor een bedrag van 499.968,55 euro.

Adviseurs voor de Buitenlandse Handel

Er werden in 2008 op voordracht van de minister van Buitenlandse Zaken 65 adviseurs voor de Buitenlandse Handel benoemd. Daarnaast kregen 4 adviseurs de eretitel 'adviseur voor de Buitenlandse Handel.'

Bilaterale Investeringsverdragen

Met Tadzjikistan, Barbados, Colombia, Jordanië en Oman werd dit jaar met succes een bilateraal investeringsverdrag onderhandeld/geparafeerd. Het akkoord met Panama werd na amendering geherparafeerd. Met Peru en Kameroen trad het verdrag in werking.

Bilaterale dubbelbelastingsverdragen

Betreffende dubbelbelastingsverdragen, vond met Botswana, Soedan, de Russische federatie en Kirgizië een eerste onderhandelingsronde plaats. De akkoorden met China, Libië, Tadzjikistan en het eiland Man werden geparafeerd.
Verscheidene onderhandelingsrondes met Frankrijk hebben uiteindelijk geleid tot het paraferen van een nieuw Avenant.

Socialezekerheidsverdragen

Socialezekerheidsverdragen werden door de bevoegde diensten van de FOD Sociale Zaken onderhandeld met Argentinië, Servië en Montenegro.
Met Tunesië werd onderhandeld met het oog op de herziening van het bestaande verdrag.

Akkoorden over internationaal transport

Op verzoek van de Belgische luchtvaartmaatschappijen werden met succes onderhandelingen gevoerd over luchtverkeersrechten met Senegal, Kameroen, Ghana, Egypte, Tunesië, Jordanië, Hongkong, Brazilië et de Nederlandse Antillen.

2. België in de Europese Unie

Opnieuw energie en klimaat bovenaan op de Europese agenda

De toenemende bezorgdheid om het klimaat, de groeiende afhankelijkheid van ingevoerde energie en de prijsstijgingen hadden er al in 2007 toe geleid dat het dossier 'klimaat en energie' bovenaan de Europese agenda kwam te staan. Daarmee werden ook de strategische doeleinden bevestigd van het nieuwe Europese energiebeleid: duurzaamheid, continuïteit van de energievoorziening en concurrentievermogen.
2008 zou het jaar worden waarin het pakket klimaat en energie zou worden geconcretiseerd.

Commissievoorstellen

In januari deed de Commissie een reeks voorstellen van wetgeving met het oog op het realiseren van de verbintenissen die de staatshoofden en regeringsleiders ter gelegenheid van de Europese Raad van maart 2007 waren aangegaan. Het betrof hierbij een vermindering van de broeikasgassen met 20% ten opzichte van het jaar 1990 (de vermindering zal worden gebracht op 30% tegen 2020 als er een nieuw akkoord op wereldvlak tot stand komt over de klimaatsveranderingen), een verbetering van 20% voor wat betreft de energie-efficiëntie en een toename van het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen in de consumptie tot 20 % tegen 2020, met een aandeel van 10% in de vervoerssector.
De wetgevende voorstellen van de Commissie voorzagen onder andere in ambitieuze en bindende streefcijfers voor elke lidstaat. Onder impuls van het Franse voorzitterschap werd tot een politiek akkoord gekomen tijdens de Europese Raad van december 2008, zodat een goedkeuring in eerste lezing door het Europees Parlement nog in deze legislatuur kon geschieden.

De voorgestelde maatregelen werden in vier wetgevende instrumenten gegoten.

Meer voorspelbaarheid en harmonisatie

De wijziging van de richtlijn over de handel in emissiequota (SCEQE) zorgt voor meer voorspelbaarheid enerzijds en voor een harmonisatie van de methode om plafonds vast te leggen en om het lidstaten mogelijk te maken emissiequota toe te wijzen aan de diverse installaties anderzijds. De meest vervuilende industrieën van de Unie zullen geleidelijk (van 20% in 2013 tot 100% in 2025) moeten gaan betalen voor uitstootrechten, die tot nu toe gratis zijn. De sector van de elektriciteit, die verantwoordelijk is voor een groot deel van de uitstoot van CO^2, zal vanaf 2013 de volledige prijs moeten betalen voor de emissierechten die bij veiling worden verkocht. De energie-intensieve industrieën, die worden geconfronteerd met een significant risico van 'koolstoflekken' (de delokalisatie van activiteiten om de hoge kosten van koolstofemissies te ontlopen) zullen gratis rechten kunnen ontvangen.
Het nieuwe ETS-systeem (*Emission Trading System*, emissiehandelsyteem) zal van toepassing zijn op een groter aantal sectoren en een groter aantal broeikasgassen (op dit moment wordt nog maar enkel rekening gehouden met CO^2-uitstoot).
De opbrengsten van de SCEQE zullen worden gestort aan de lidstaten en zouden gedeeltelijk moeten dienen om de EU te helpen zich om te schakelen naar een milieuvriendelijke economie. Een deel hiervan kan

in het kader van een internationaal akkoord gebruikt worden om de ontwikkelingslanden bij te staan in hun strijd tegen de klimaatwijziging.

Verdeling van de inspanningen

In de sectoren waarop het SCEQE niet van toepassing is, zoals vervoer, bouw, diensten, kleine industriële installaties, landbouw en afvalverwerking, worden de inspanningen die nodig zijn om de verbintenissen na te komen die zijn aangegaan voor het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen verdeeld op basis van het bruto binnenlands product van de lidstaten. België zal de uitstoot van broeikasgassen in deze sectoren met 15% verminderen tegen 2020. Het gemiddelde voor de EU bedraagt 10%.

Bindende streefcijfers voor hernieuwbare energie

Elk land krijgt bindende streefcijfers toegewezen op het vlak van hernieuwbare energie. België zal tegen 2020 13% van zijn energieverbruik uit hernieuwbare energiebronnen moeten halen. In het vervoer zou het aandeel van de hernieuwbare energie voor alle lidstaten 10% moeten bedragen.

Juridische regeling koolstofopslag en staatssteun voor Leefmilieu

De lidstaten werden het ook eens over een voorstel van juridisch kader om het opvangen en opslaan van koolstof te regelen. Eerder was een nieuwe Gemeenschappelijke omkadering van de staatssteun op het vlak van Milieu uitgetekend.

België steunt doelstellingen

Het hele jaar lang hadden bijeenkomsten van de raden Energie en Leefmilieu evenals zittingen van de Europese Raad plaats over het pakket klimaat en energie. Daarbij zorgde de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie voor de coördinatie van het Belgische standpunt. De diverse Belgische instanties werden er nauw bij betrokken en er werd ook intensief gezocht naar potentiële bondgenoten op Europees vlak, die ons land op dit terrein zouden kunnen steunen.
Dit alles was mogelijk door de inzet van de vertegenwoordigers in de technische werkgroepen, de permanente vertegenwoordiging van België bij de EU en het netwerk van ambassades in de lidstaten.
België onderschrijft ten volle de ambitieuze doelstellingen die werden goedgekeurd op de Lentetop van 2007 en het akkoord dat eind 2008 werd bereikt.

Het realiseren van deze doelstellingen zal de Europese Unie in staat stellen een leidende rol te spelen in de onderhandelingen die eind 2009 in Kopenhagen moeten leiden tot een internationaal akkoord.

Letten op concurrentievermogen

België is ervan overtuigd dat de actie tegen de klimaatswijziging kansen biedt. Tegelijkertijd hebben we oog voor de gevolgen van deze inspanningen voor het concurrentievermogen van de Europese industrie in het algemeen en voor het probleem van de 'koolstoflekken' in het bijzonder.
Ook meent België dat de spreiding van de inspanningen moet steunen op principes van kostenefficiëntie en billijkheid. Het pakket moest voor vergelijkbare landen vergelijkbare kosten meebrengen. Er werd ook op gelet dat de mechanismen genoeg soepelheid boden om ambitieuze doelstellingen te halen.
De meeste maatregelen zijn gericht op het aanbod en technische oplossingen. België verheugt zich over het feit dat het aspect energie-efficiëntie prominent aanwezig is in het in november 2008 door de Commissie voorgestelde Actieplan voor Energiezekerheid en Solidariteit.

Europees veiligheids- en defensiebeleid: civiele crisisbeheersing

De EU heeft beslist de civiele aspecten van crisisbeheersing te ontwikkelen in vier prioritaire domeinen, die werden bepaald door de Europese Raad van Feira, in juni 2000. Het gaat om politie, rechtsstaat, civiel bestuur en burgerbescherming.

De specifieke capaciteiten op deze vier terreinen zouden kunnen worden ingezet in de context van door de EU geleide autonome missies of bij operaties die worden op het getouw gezet door organisaties zoals de VN of de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa).

Politie

De Europese Unie wil in staat zijn elke beslissing over politieaangelegenheden tot uitvoering te brengen, om het even of het gaat om adviserende, bijstands- of opleidingstaken of vervanging van de plaatselijke politiemacht.

De lidstaten hebben zich ertoe verbonden tegen 2003 tot 5.000 politiemensen te leveren, van wie 1.400 binnen dertig dagen moeten kunnen worden ontplooid.

Versterking van de rechtsstaat

Er werden op internationale schaal inspanningen geleverd om geloofwaardige lokale politiemachten te versterken en indien nodig weer op te bouwen. Die kunnen echter maar succes hebben als de politie kan steunen op een degelijk functionerend gerechtsapparaat en gevangeniswezen. Lidstaten hebben zich verplicht tot het leveren van bijna 300 agenten die op dat vlak (procureurs, rechters, ambtenaren voor het gevangeniswezen) als crisisbeheerder kunnen optreden.

Civiel bestuur

Wat betreft het burgerlijke bestuur, is er een pool van experts gecreëerd die allen in staat zijn crisisbeheersingsmissies uit te voeren in de civiele administratie. Zij kunnen zeer snel worden ingezet.

Burgerbescherming

Ook op dit terrein zijn de doelstellingen bereikt.
De EU kan beschikken over:

- twee of drie evaluatie- en/of coördinatieteams, die 24 uur op 24 kunnen worden gemobiliseerd, en bestaan uit tien experts, die binnen drie tot zeven uur kunnen worden gestuurd;
- interventieteams die tot 2.000 personen kunnen omvatten en zeer snel kunnen worden ingezet;
- bijkomende of meer gespecialiseerde teams die binnen twee tot zeven dagen ter plaatse kunnen worden gestuurd, afhankelijk van de specifieke behoeften van de crisis die zich voordoet.

De ministerconferentie van 19 november 2002 over de capaciteiten voor civiele crisisbeheersing, bevestigde dat met de vrijwillig aangegane verbintenissen van de lidstaten de streefdoelen in de vier prioritaire domeinen waren bereikt en zelfs overtroffen.

Belgisch engagement

Het regeerakkoord van 18 maart 2008 stelt in het kader van het buitenlands beleid: 'De regering onderschrijft ten volle de ambitie om een volwaardig en coherent Europees buitenlands beleid uit te bouwen, inclusief een veiligheids- en ontwikkelingsbeleid. Ook op het terrein zelf wil de regering verantwoordelijkheid op zich nemen... Louter militaire instrumenten volstaan niet om een duurzame vrede te verzekeren. Daarom worden er steeds meer civiele instrumenten ingezet. Hiertoe bouwt de regering de nodige capaciteiten uit.'
Deze verwijzing naar de uitbouw van de nodige capaciteiten voor civiele instrumenten bouwt voort op de al bestaande Belgische verbintenissen om bijdragen te leveren aan Europese civiele crisisbeheersingsmissies. In totaal zijn er momenteel 69 Belgen ontplooid in 7 verschillende operaties in het buitenland.
Het regeerakkoord van 18 maart 2008 verwijst tevens naar het Belgische EU-voorzitterschap 2010 als: 'Een uitgelezen kans om het Europese project voor de burgers tastbaar en toegankelijk te maken.' Tevens dient België prioriteiten voor dit voorzitterschap uit te werken, waarbij civiel crisisbeheer een belangrijk domein vormt.

Meerwaarde voor België

Het leveren van een Belgische bijdrage aan civiele crisisbeheersingsmissies in strategische regio's als de Balkan, het Midden-Oosten, de Kaukasus of de Democratische Republiek Congo biedt een onmiddellijke meerwaarde voor het nationale veiligheidsbeleid. Ook de solidariteit binnen de Europese Unie en de bevestiging van het groeiende belang van de EU als geopolitieke actor in de wereld speelt mee. Als België wil genieten van de schaalvoordelen van een sterk Europees veiligheids- en defensiebeleid, moet het ook zorgen voor geloofwaardige Belgische bijdragen aan EVDB-missies.
Buitenlandse Zaken zit de strategisch-politieke coördinatie tussen de diverse federale overheidsdiensten voor en staat in voor de coördinatie van de administratieve ondersteuning.

Zo zal het Egmont Instituut in 2009 twee basiscursussen organiseren voor Belgische kandidaten voor civiele EVDB-missies. Dergelijke opleidingen en trainingen verbeteren de slaagkansen van Belgische kandidaten om voor buitenlandse zendingen geselecteerd te worden.

Nationale Strategie Civiel Crisisbeheer

De ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie hebben zich op de laatste Raad Algemene Zaken in een ministeriële verklaring geëngageerd tot het uitwerken van nationale strategieën voor ontplooiing en informatie-uitwisseling binnen het domein van civiel crisisbeheer. In de aanloop naar het Belgische EU-voorzitterschap in 2010 zal ook ons land een dergelijke strategie uitwerken.

Europa en de wereldhandel

De Doha-Ontwikkelingsagenda

De Doha-ronde werd in 2001 opgestart door de Wereldhandelsorganisatie met als belangrijkste ambitie: het versterken van het multilaterale handelssysteem door het bevorderen van de liberalisering van handel in goederen en diensten, alsook een betere inschakeling van de ontwikkelingslanden in de wereldeconomie. Na enkele jaren van *ups and downs*, diverse ministeriële conferenties, politieke verklaringen en technische werkzaamheden, gingen begin 2008 de onderhandelingen in Genève opnieuw van start. De Europese Unie en België hebben van op de eerste rij hieraan deelgenomen. Nadat was vastgesteld dat, onder impuls van WTO-directeur-generaal Pascal Lamy, de onderhandelingen over landbouw en industriële goederen (NAMA) rijp genoeg waren om een akkoord mogelijk te maken, werd eind juli in Genève een mini-ministeriële vergadering van de Wereldhandelsorganisatie samengeroepen. Het doel was te komen tot een akkoord over de zogenaamde 'modaliteiten' voor landbouw en NAMA. Ook diensten bleven bij de discussie betrokken. Dit was mogelijk door middel van een *Signalling Conference*, een vergadering waarop deelnemers mondeling en zonder verbintenis een aanduiding kunnen geven van hoeveel ze eigenlijk willen toegeven.
Ondanks het feit dat er tijdens de 12 dagen durende mini-ministeriële vergadering veel vooruitgang werd geboekt, vonden een aantal WTO-leden dit onvoldoende om te kunnen zeggen dat er voor deze dossiers uitzicht was op een globaal akkoord.

België blijft ijveren voor akkoord

België betreurde het mislukken van deze ministeriele vergadering, maar benadrukte dat er veel vooruitgang werd geboekt in de verdere vrijmaking van de wereldhandel. De Belgische regering bevestigde daarom haar verdere engagement om aan de zijde van de Europese Commissie te blijven ijveren voor het welslagen van de Doha-ronde. Ze is er immers van overtuigd dat multilaterale onderhandelingen, gebaseerd op een systeem van duidelijke en rechtvaardige regels, de meest aangewezen manier vormen om de wereldeconomie te stimuleren en te versterken. Dit laatste is, binnen de context van de huidige financiele crisis en de ermee gepaard gaande economische stagnatie, absoluut te verkiezen boven het instellen van protectionistisch georiënteerde maatregelen.

Met het oog daarop besliste Pascal Lamy, directeur-generaal van de WTO, de draad van de onderhandelingen onmiddellijk weer op te nemen. In plaats van de gebruikelijke 'reflectieperiode' kwam na de ministeriële conferentie deze keer onmiddellijk een reeks bilaterale consultaties om de contouren van een compromis te kunnen vastleggen. Deze constructieve gesprekken betekenden een stimulans voor de begin september in Genève opnieuw opgestarte handelsbesprekingen.

Andere dossiers

Terwijl de besprekingen over de modaliteiten voor de handel in industriële en landbouwproducten worden voortgezet, wordt er binnen de Doha-ronde ook intensief doorgewerkt aan de dossiers betreffende onder meer diensten, handelsbevordering en de bescherming van het intellectuele eigendom.
De oorspronkelijke doelstelling van de Doha-ronde, namelijk een betere integratie van de ontwikkelingslanden in de wereldhandel en meer rechtszekerheid, blijft natuurlijk hoog in onze prioriteitenlijst staan.

Handel en ontwikkeling

Onderhandelingen binnen de WTO

Gedurende de onderhandelingen over de Doha-Ontwikkelingsagenda, zorgde België er voorts voor dat er genoeg rekening werd gehouden met de dimensie Ontwikkeling. Het akkoord over de modaliteiten dat in juli 2008 op het punt stond te worden goedgekeurd, voorzag in een aanzienlijkere vermindering van de tarieven van de ontwikkelingslanden dan wat werd gevraagd van de geïndustrialiseerde landen. Het betreft in het bijzonder een gunstregime voor tropische producten, de mogelijkheid speciale producten aan te duiden die zouden genieten van een extra soepele behandeling, de mogelijkheid om op een plotse stijging van de invoer te reageren door middel van een speciaal vrijwaringsmechanisme (SSM/*Special Safeguarding Mechanism*), alsook het vertragen van de handelsvrijmaking in producten die worden getroffen door de afbouw van de preferenties...
België toonde zich voorstander van dit soort mechanismen, die ontwikkelingslanden, en in het bijzonder de armste onder hen, in staat stellen een grote manoeuvreerruimte te behouden in het bepalen van een beleid dat is aangepast aan de specifieke problemen waarmee ze worden geconfronteerd, zoals voedselzekerheid en de noodzaak om ontluikende industrieën te beschermen.

Akkoorden over economisch partnerschap met de ACP-landen

In 2008 ging het onderhandelingsproces om te komen tot EPA's (Economische Partnerschapsakkoorden) met de ACP-landen (landen uit Afrika, de Caraïben en de Stille Zuidzee) voort. Deze akkoorden moesten de handelspreferenties van het Cotonou-akkoord, die eind 2007 afliepen, vervangen door een systeem dat in overeenstemming is met de regels van de WTO. Tevens is het de bedoeling bij te dragen aan de ontwikkeling van de ACP-landen door de regionale integratie en een geleidelijke inschakeling in de wereldhandel te bevorderen. De EPA's zijn zeer 'asymmetrisch' van aard in die zin dat ze de ACP-landen sterk bevoordelen. Ze geven bijvoorbeeld deze groep landen het recht volledig vrij van invoerrechten en quota naar de EU te exporteren.

In oktober 2008 werd met de landen van de Caraïben het eerste 'volledige' EPA ondertekend. Het komt erop neer dat het akkoord niet enkel slaat op de handel in goederen maar ook van toepassing is op andere aspecten zoals diensten en investeringen. Er werden in de loop van het jaar met diverse Afrikaanse landen ook 'tussentijdse' EPA's ondertekend. Deze EPA's, die enkel op de handel in goederen slaan, zorgden ervoor dat na het aflopen van de preferenties van Cotonou een breuk in de handelsstromen kon worden vermeden. Door het afsluiten van deze tussentijdse akkoorden, eind 2007, stond de EU vanaf 1 januari 2008 de betrokken landen een volledig vrije toegang tot haar markt toe, zonder dat er moest worden gewacht op de totstandkoming van een 'volledig' EPA.
België doet veel inspanningen om ervoor te zorgen dat het ontwikkelingspotentieel van deze akkoorden zo goed mogelijk wordt gerealiseerd door onder andere te voorzien in specifieke begeleidende steunmaatregelen.

Hulp voor handel

Ter gelegenheid van de WTO-Conferentie die in 2005 in Hongkong werd gehouden, kondigde de EU aan het bedrag uitgetrokken voor 'hulp voor handel' ten gunste van de ontwikkelingslanden te zullen optrekken tot 2 miljard euro.
In lijn met dit initiatief lanceerde de minister voor Ontwikkelingssamenwerking in juni 2008 een nationale strategie voor 'handelshulp'.

Een belangrijk deel van de beschikbare middelen is voorbestemd voor de ACP-landen en zal dienen ter ondersteuning van de realisatie van de EPA's.

Schema van de Algemene Preferenties

België nam actief deel aan de werkzaamheden die leidden tot de goedkeuring in juli 2008 van een nieuwe verordening voor het Schema van Algemene Preferenties (SAP). Dit systeem stelt de EU in staat een bevoorrechte toegang tot de Europese markt te verlenen voor producten afkomstig uit ontwikkelingslanden.

Vrijhandels- en associatieakkoorden

In het vooruitzicht van een groeiende mondialisering voerde de EU met bepaalde landen en regio's onderhandelingen om vrijhandelsakkoorden af te sluiten, dit ter vervollediging van het multilaterale engagement dat werd genomen binnen het kader van de Doha-Ontwikkelingsagenda. Deze zijn gebaseerd op de WTO-regels maar beogen een snellere openstelling van de markten door afspraken te maken over de vrijmaking van domeinen waarop nog geen goedgekeurde, multilaterale overeenkomsten van toepassing zijn. Dit is onder meer het geval binnen de facilitering van investeringen, het eerbiedigen van intellectuele eigendomsrechten of de toegang tot de markt van overheidsopdrachten.
Daarnaast heeft de EU meer ambitieuze openingscriteria bepaald voor de aan de gang zijnde onderhandelingen met landen als Zuid-Korea, India en Oekraïne. Deze waren in 2008 bijzonder intens omdat ze parallel verliepen met de besprekingen met de partners van de ASEAN en de Raad voor Samenwerking van de Golf.
De EU zette ook de onderhandelingen voort met de Andes-Gemeenschap en de landen van Midden-Amerika met het oog op regionale associatieakkoorden waarin ook een politieke dialoog, intensievere samenwerking en handel zijn vervat. Van Europese zijde is het vooral de bedoeling hiermee de regionale economische integratie te bevorderen.
Onze FOD en zijn federale en regionale partners hebben bij dit alles de Belgische belangen verdedigd en van nabij de evolutie in deze dossiers gevolgd binnen het Comité 133 van de Raad, dat wekelijks vergadert en de taak heeft de Europese Commissie bij te staan in haar onderhandelingen over handel.

Voorbereiding van het Europese voorzitterschap van 2010

Op 1 juli 2010 zal België de fakkel overnemen van Spanje en gedurende zes maanden het voorzitterschap van de Unie waarnemen. In het licht van het Belgische EU-voorzitterschap heeft de regering in haar regeerakkoord van 2008 een interne stuurgroep, de Opvolgingsgroep, opgericht en het engagement opgenomen om tegelijk een *Task Force 2010* op te richten die het Europese project tastbaar en toegankelijk dient te maken voor de burger. In beide organen spelen de minister van Buitenlandse Zaken, de staatssecretaris belast met de voorbereiding van het voorzitterschap, de vice-eerste ministers en de ministers-presidenten van de gewesten en gemeenschappen een actieve rol. Het takenpakket van de *Task Force* bestaat uit een drievoudige opdracht: overleg met het middenveld, het informeren van het publiek (als platform voor sensibiliseringsacties) en de promotie van initiatieven die opgestart worden tijdens het Belgische voorzitterschap.
De lancering in november 2008 van het viertalige interactieve discussieforum 'U en Europa', een klankbord voor de mening van de burger over de Europese politiek en Europese beleidskwesties, was een eerste initiatief met als doel om de interactie tussen burgers over het Europese project aan te zwengelen (door middel van een waaier aan thema's). Vervolgens zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor de consultatie van en dialoog met het Belgische maatschappelijk middenveld. Tussen maart en juli 2009 zullen in samenwerking met het Koninklijk Instituut voor Internationale Betrekkingen/Egmont een zevental conferenties georganiseerd worden met bestaande officiële overlegorganen, sociale partners en koepel-'ngo's over evenveel thema's, dat alles in lijn met de thema's al aangereikt op het forum. De resultaten die voortvloeien uit deze gedachtewisseling kunnen een bijdrage leveren aan de uitwerking van het Belgische EU-voorzitterschapsprogramma. De bespreking van het programma van ons voorzitterschap vindt uiteraard plaats op nationaal niveau maar is ook al begonnen in nauw overleg met de twee andere lidstaten die deel uitmaken van het triovoorzitterschap van 2010-11, Spanje en Hongarije. Samen zullen deze drie lidstaten in overleg met de Commissie tegen december 2009 een gezamenlijk programma uitwerken dat de 18 maanden van hun eigen voorzitterschapperiodes zal beslaan.

Gelijktijdig met de consultatie van het publiek zijn in oktober 2008 de praktische voorbeidingen van het voorzitterschap opgestart. Bij de DGE is er een specifieke cel opgericht, onder de verantwoordelijkheid van een medewerker aangesteld door de minister van Buitenlandse Zaken. Deze polyvalente ploeg zal mettertijd worden uitgebreid. Globaal genomen heeft ze als taak de voorbereidingen van het voorzitterschap te ondersteunen, ten behoeve van alle federale departementen en, voor bepaalde bevoegdheden, ook van gefedereerde instanties. Deze algemene ondersteuning houdt onder meer in: de opstelling van een begroting in de vorm van interdepartementale jaarlijkse enveloppen, de uitstippeling van goede praktijken en algemene regels voor de uitoefening van het voorzitterschap en de precieze omschrijving van de samenwerking met de Europese instellingen. Wat onze FOD betreft, ziet deze cel ook toe op de algemene coördinatie van al de acties ondernomen door de diverse stafdirecties, met speciale nadruk op de aanstelling en toewijzing van personeel. De voorzitterschapscel zal ook de evenementenkalender van het voorzitterschap helpen opstellen. Tot slot zal ze instaan voor de coördinatie van de belangrijke ministeriële vergaderingen in de tweede jaarhelft van 2010.

3. België in multilateraal verband

België strijdt mee tegen het terrorisme...

De aanslag van 11 september 2001 schokte de wereld doordat iedereen plots werd geconfronteerd met een beweging die er niet voor terugdeinsde haar boodschap met duizenden onschuldige slachtoffers te benadrukken.
De VN ondernam diverse acties om het terrorisme op mondiaal vlak aan te pakken.
De Algemene Vergadering van de VN keurde een 'Mondiale Strategie tegen het Terrorisme' goed.
De tekst stelt dat de strijd langs vier assen moet worden aangegaan. In de eerste plaats moeten de omstandigheden die de uitbreiding van het terrorisme mogelijk maken worden aangepakt. Ten tweede moeten gepaste maatregelen terrorisme voorkomen en bestrijden. Ten derde moeten de capaciteiten van de lidstaten voor de strijd tegen het terrorisme worden versterkt. Ten slotte moet in deze strijd het respect voor de mensenrechten en de rechtsstaat gewaarborgd blijven.

Sancties Veiligheidsraad

De Veiligheidsraad vaardigde sanctieregimes uit onder hoofdstuk VII van het Handvest van de Verenigde Naties.

Actieplan EU

De EU stippelde in september 2001 een actieplan uit en bepaalde in december een strategie om het terrorisme mondiaal te bestrijden, met inachtneming van de mensenrechten.
Europa moet aldus veiliger worden, zodat zijn burgers in een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht kunnen leven. De EU kan door het stroomlijnen van de nationale beleidslijnen zorgen voor een meerwaarde in het voorkomen van terrorisme, het beschermen tegen aanslagen, het achtervolgen van criminelen en het helpen van de slachtoffers.

Belgische bijdrage

België onderschrijft ten volle beide – complementaire – strategieën. Onze FOD heeft een cel Strijd tegen het terrorisme, met aan het hoofd de coördinator Antiterrorisme die de talrijke internationale initiatieven opvolgt en de Belgische invulling verzekert.
De cel zorgt er niet alleen voor dat binnen de FOD het nodige gebeurt, maar dat wat alle Belgische instanties ondernemen, goed wordt gecoördineerd.

Door zijn uitgebreide netwerk van diplomatieke en consulaire posten draagt onze FOD bij tot het verstrekken van kwaliteitsinformatie aan de diensten die zich in België met terrorismebestrijding bezighouden. Bedoeling is inzicht te verschaffen in het verschijnsel terrorisme en in de middelen die op internationaal niveau worden aangewend ter bestrijding ervan.

... met respect voor de mensenrechten

Onze FOD besteedt in de strijd tegen het terrorisme de grootst mogelijke aandacht aan de bevordering van het respect van de rechten van de mens en van de fundamentele vrijheden, het internationale humanitaire recht en het asielrecht.
Deze aspecten worden regelmatig aangekaart in de diverse regionale en internationale instellingen.

De eerste organisatie die duidelijk de noodzaak bevestigde om in de terrorismebestrijding de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden te eerbiedigen was de Raad van Europa. Dit gebeurde in 2002 via de goedkeuring van richtlijnen betreffende dit onderwerp. Sindsdien hebben de Parlementaire Vergadering en de secretaris-generaal van de Raad van Europa zich al gebogen over het in het geheim vasthouden van verdachten en de illegale transporten van gevangenen.

België steunt Mexicaans initiatief bij de VN

Ter gelegenheid van de Algemene Vergadering van de VN van 2002, nam Mexico het initiatief een ontwerpresolutie in te dienen over de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in de strijd tegen het terrorisme. Daarmee toonde het land zijn bezorgdheid over sommige maatregelen die landen namen om het terrorisme tegen te gaan. De Europese Unie steunde het Mexicaanse initiatief. Sindsdien dient het land bij elke zitting van de Algemene Vergadering en van de Commissie voor de Mensenrechten (sinds 2006 vervangen door de Raad voor de Mensenrechten) een resolutie in die op de problematiek betrekking heeft. De lidstaten van de EU zijn bij deze resoluties steeds mede-indieners.

Deze resoluties vragen de staten geen mensen in het geheim vast te houden, gevangenen, in welke instelling ze ook zitten, te behandelen in overeenstemming met het internationale recht en het recht op een eerlijk proces te eerbiedigen.
België onderhandelt regelmatig mee over deze resolutie in naam van de EU en ijvert om ze te doen goedkeuren.

Speciaal Verslaggever

In 2005 creëerde de Commissie voor de Mensenrechten het mandaat van 'Speciaal Verslaggever' over de bevordering en de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden in de bestrijding van het terrorisme.

Deze functie wordt momenteel bekleed door de Fin Martin Scheinin. België steunt dit mandaat, ook financieel.

Respect mensenrechten verwerkt in bestrijding terrorisme

De Veiligheidsraad integreerde geleidelijk het aspect mensenrechten in de werkzaamheden van de diverse mechanismen die actief zijn in de bestrijding van het terrorisme. De resoluties van de Raad bevestigen steeds opnieuw de verplichting in de strijd tegen de terreur de mensenrechten en het humanitaire recht te eerbiedigen. Er is ook regelmatig contact met de Speciale Verslaggever.
Als voorzitter van de Sanctiecomissie tegen Al Qaeda heeft België geijverd om de procedures billijker en helderder te maken.
De strategie van de VN tegen het terrorisme omvat een belangrijk aspect mensenrechten en de *Task Force* die is belast met de uitvoering, betrekt daarbij het Hoog Commissariaat voor de Rechten van de Mens en de Speciale Verslaggever.
Op Europees vlak is de verplichting bij de terrorismebestrijding de mensenrechten te respecteren, bij herhaling bevestigd. De ministers van Buitenlandse Zaken hebben geëist dat Guantanamo zou worden gesloten of dat de gevangenen zouden worden behandeld in overeenstemming met het internationale recht. Dit onderwerp wordt regelmatig besproken bij contacten tussen de EU en derde landen, in het bijzonder de VS.
Voor België is de eerbiediging van de rechten van de mens en van het humanitaire recht in de strijd tegen het terrorisme een prioriteit. Ons land ziet erop toe dat er met dit aspect in alle organen die zich met de terrorismebestrijding inlaten, wordt rekening gehouden.

België helpt clustermunitie bannen

Diplomatieke wonderen zijn de wereld nog niet uit. Wie had kunnen denken dat op nauwelijks anderhalf jaar tijd een internationaal verdrag over een verbod

In het stadhuis van Oslo is het verdrag ondertekend om clustermunitie uit de wereld te helpen. De Noorse eerste minister J. Stoltenberg verlaat het spreekgestoelte na zijn openingsrede, december 2008 © BELGA

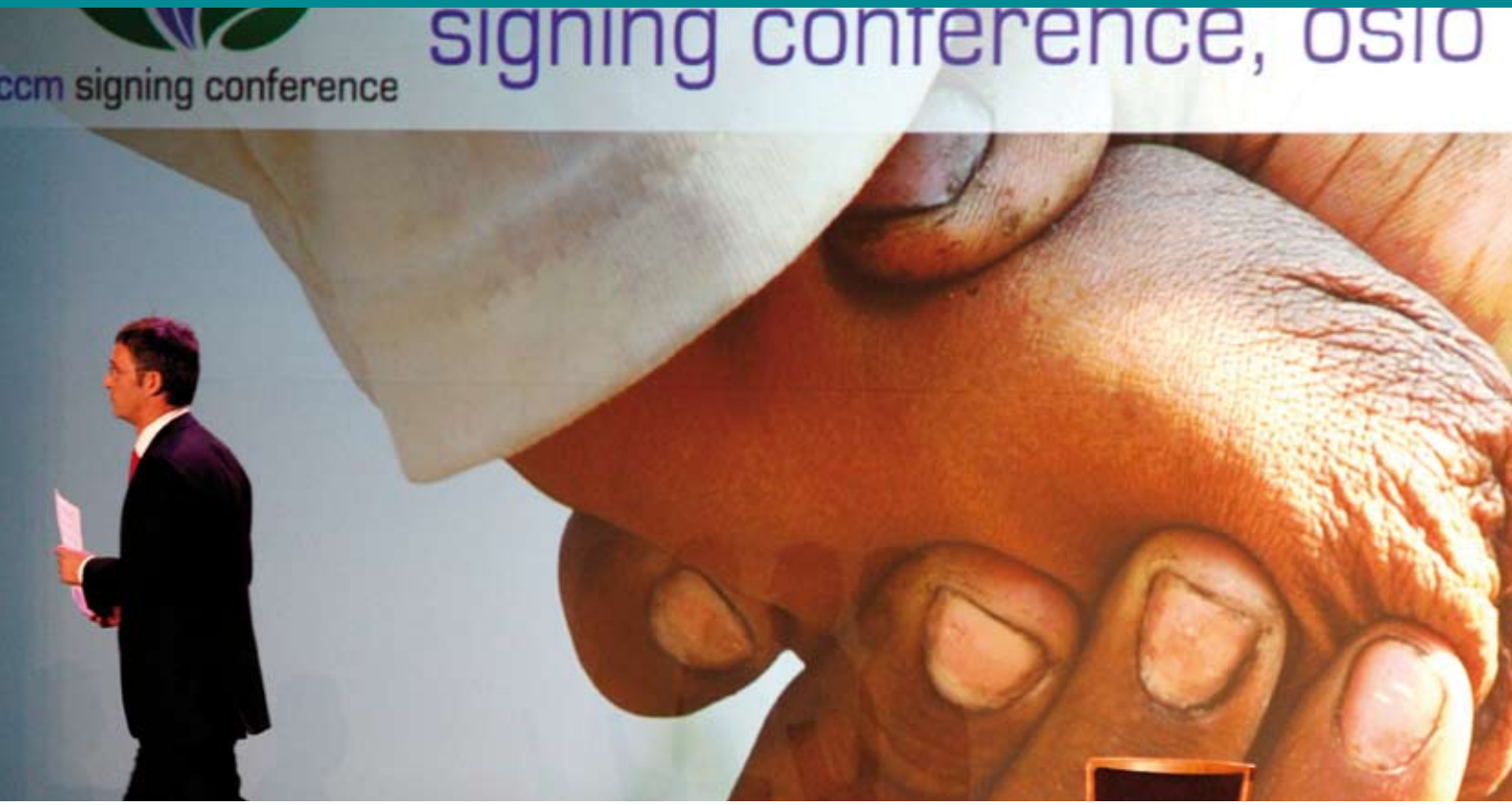

op clustermunitie zou kunnen worden onderhandeld? Zulke munitie bevond zich immers in grote aantallen in de militaire arsenalen van talrijke landen en werd in ruime kring nog beschouwd als noodzakelijk voor de oorlogsvoering.
België geloofde dat een verdrag mogelijk was; zo ook Noorwegen en een kleine groep andere landen.
In februari 2007 werd in Oslo, met de aanvaarding van een beginselverklaring, een diplomatiek proces opgestart. Daarnaast werd ook een concreet stappenplan voorgesteld met conferenties in Lima, Brussel, Wenen, Wellington en Dublin. De Belgische diplomatie ondernam regelmatig wereldwijde demarches om zoveel mogelijk landen aan boord te krijgen. Telkens groeide het aantal deelnemers aan en werden ook de contouren van een mogelijk akkoord duidelijker. Het resultaat van deze doorgedreven inspanningen werd op 3 december in Oslo ondertekend door een 100-tal landen.
Een honderdtal landen, waaronder diverse grote met nog belangrijke voorraden clustermunitie, ondertekenen het verdrag. Natuurlijk was het beter dat alle grootmachten en landen in conflictgebieden eveneens dit nieuwe verdrag zouden onderschrijven.
De ruime aanvaarding die we nu al hebben bereikt, is echter belangrijk op zich, omdat hiermee een humanitaire norm wordt gecreëerd die een ontradend effect heeft op eventuele gebruikers.

Belangrijke vooruitgang

Het humanitaire belang van dit verdrag kan niet voldoende worden beklemtoond. Slachtoffers in conflictgebieden worden effectief geholpen en de onaanvaardbare gevolgen van clustermunitie op mens en omgeving worden resoluut aangepakt. Daarnaast dient ook onderstreept te worden dat de internationale gemeenschap voor het eerst in vele jaren nog eens een multilateraal akkoord heeft kunnen bereiken over ontwapening: een categorie van wapens wordt buiten de wet geplaatst omwille van het buitensporige leed dat de tuigen veroorzaken bij de burgerbevolking.

Belgische ontmijner in Libanon, november 2008
© BELGA

Ambitie en pragmatisme

Oslo levert het bewijs dat een combinatie van gezonde ambitie en pragmatisme het beste recept is voor succes. De zorg van België was steeds meer landen te verenigen rond een gemeenschappelijk project. Dat noopte soms tot een discrete aanpak, zonder echter afbreuk te doen aan onze essentiële doelstelling. Minister De Gucht had voor dit laatste de bakens duidelijk uitgezet: dezelfde humanitaire overwegingen en menselijke waarden die aan de basis lagen van de nationale wet van 2006, waarbij het Belgische parlement als eerste in de wereld clustermunitie verbood, dienden universeel gepromoot te worden omdat zij daardoor pas echt de gewenste impact zouden hebben. De uitstekende interactie tussen Buitenlandse Zaken en Defensie resulteerde tijdens het onderhandelingsproces in coherente en daardoor overtuigende Belgische interventies.

Hulp van ngo's en getuigenissen slachtoffers

Ons diplomatieke optreden werd op een bijzonder nuttige manier aangevuld met een kwalitatief hoogstaande campagne vanuit het maatschappelijke middenveld. Met nimmer aflatende energie zorgden ngo's, Handicap International op kop, ervoor dat het probleem kon rekenen op de belangstelling van een breed publiek. Meer dan dat, de 'Coalitie tegen Clustermunitie' leverde waardevolle inhoudelijke bijdragen tot het debat tussen de staten.
Ten slotte feliciteren wij in het bijzonder de ngo's voor de wijze waarop zij de slachtoffers van clustermunitie hebben begeleid, soms tot rond de onderhandelingstafel zelf. Elk met hun persoonlijk verhaal, bleven deze slachtoffers er iedereen aan herinneren waarom een internationaal akkoord zo dringend en noodzakelijk was. Als de ondertekenaars van het verdrag in Oslo deze slachtoffers in de ogen kijken, zullen zij vaststellen dat het bereikte resultaat in zeer ruime mate ook aan hun verwachtingen voldoet.

Clustermunitie half 2009 uit België weg

Het verdrag bevat immers duidelijke en meetbare verplichtingen. De definitie van verboden clustermunitie komt in algemene termen overeen met die welke in de Belgische wet van 2006 wordt gehanteerd. Het verdrag verbiedt het gebruiken, aanmaken, verhandelen of opslaan van zulke munitie. Een aantal grote landen besliste alvast zijn arsenaal buiten gebruik te stellen. Andere landen kondigen aan dergelijke clustermunitie niet meer te zullen verhandelen. Dit zijn tastbare resultaten en daarmee is de toon gezet, ook voor staten die vooralsnog buiten het verdrag blijven.
De termijn voor het vernietigen van bestaande voorraden is gesteld op 8 jaar, verlengbaar mits akkoord. Om hun verbintenissen na te komen, zullen de betrokken landen de nodige investeringen moeten doen. Defensie sloot reeds in 2007 een contract af voor de vernietiging van de Belgische voorraden. Daarin is bepaald dat alle clustermunitie tegen midden 2009 zal vernietigd worden. De operatie kost bijna 3 miljoen euro.

Grote schoonmaak

De gebieden waar clustermunitie werd gebruikt, dienen te worden opgeruimd. Daarvoor is een termijn afgesproken van 10 jaar, eventueel verlengbaar mits akkoord. Om het schoonvegen van de gebieden waar clustermunitie te vinden is, zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zal de internationale samenwerking worden uitgebreid. Ook wordt specifiek bepaald dat informatie over de types, aantallen en locaties van gebruikte clustermunitie moet worden overgemaakt. Net zoals dat het geval is bij de landmijnen, is het opruimen van clustermunitie in conflictgebieden een essentiële opdracht. Alleen hierdoor kunnen burgers na een conflict hun normale leven hervatten.
De Belgische ontmijners in Zuid-Libanon zijn een duidelijk bewijs van ons engagement om ook op dit vlak een voorbeeld te stellen. Deze operaties zijn zwaar en niet zonder risico; een zekere verdeling van de lasten tussen landen die over voldoende opruimcapaciteit beschikken, zou wenselijk zijn.

Hulp aan slachtoffers

Veel aandacht gaat naar de hulp aan de slachtoffers. Het verdrag innoveert dit concept door niet alleen de fysische, maar ook de psychologische en maatschappelijke gevolgen in rekening te nemen, met inbegrip van de gevolgen voor de families en lokale gemeenschappen. België heeft steeds benadrukt dat slachtofferhulp niet over de hoofden van de slachtoffers heen mag worden geregeld, maar dat zij daar zelf rechtstreeks bij betrokken moeten worden.

Naleving controleren

Ons land heeft sterk gepleit voor een duidelijke opvolgingsstructuur voor het verdrag, met vastlegging van tijdstippen waarop de naleving en de gemaakte vooruitgang moeten worden gecontroleerd. België heeft met deze rapportering- en transparantiemaatregelen heel wat ervaring opgedaan in de context van het verdrag over het verbod op landmijnen. Onze voortrekkersrol in dit domein wordt trouwens algemeen erkend en gewaardeerd.

Blijven ijveren

Ten slotte zijn ook de slotparagrafen van het verdrag niet zonder belang. Alle ondertekenende landen zullen het verbod op clustermunitie internationaal promoten en er bij andere landen op aandringen deze munitie niet langer te gebruiken. Militair samenwerken met landen buiten het verdrag blijft mogelijk in de context van internationale militaire operaties, maar de verantwoordelijkheden van eenieder zijn duidelijk afgebakend. Voor wat België en de andere ondertekenaars betreft, geldt de regel dat wij het gebruik van clustermunitie afzweren en dat wij andere landen niet zullen assisteren in het gebruik ervan. Deze slotclausules illustreren het dynamische karakter van het verdrag. Het werk is nog niet af: wij engageren ons tot een correcte naleving, tot internationale samenwerking en tot de promotie van de veralgemening van het verbod. Dertig ratificaties zijn nodig om het verdrag in werking te doen treden. Dit proces verdient actieve opvolging.

We moeten vastberaden de voortrekkersrol die wij op ons hebben genomen, blijven spelen. Het is bemoedigend dat al zoveel werd bereikt binnen de korte termijn die de initiatiefnemers zichzelf hadden gesteld. Eind 2006 is België met deze campagne begonnen. Het resultaat vandaag is betekenisvol en komt rechtstreeks ten goede aan de burgerbevolking in oorlogsgebieden. Het zal de meest kwetsbaren beschermen, zoals de kinderen die de meerderheid van de slachtoffers van clustermunitie uitmaken, en sociale en economische reconstructie na conflicten bespoedigen. Hiermee wordt een doelstelling bereikt die een centrale plaats bekleedt op de Belgische diplomatieke agenda: *human security* of internationale veiligheid op mensenmaat, met respect voor ieders waardigheid.

Ons land blijft ook ijveren voor vorderingen in de strijd tegen landmijnen, illegale handel in kleine wapens en het inzetten van kindsoldaten. Intussen moet ook het maatschappelijke middenveld alert blijven en zich actief inschakelen in de promotie van het nieuwe verdrag over clustermunitie. De talrijke initiatieven van individuele burgers en verenigingen om fondsen te verzamelen en projecten te ondersteunen voor de slachtoffers van landmijnen kunnen worden uitgebreid naar de strijd tegen clustermunitie. Een partnerschap tussen burgers en overheid is mogelijk.

Veiligheidsraad

In 2008 oefende België voor het tweede jaar op rij in de Veiligheidsraad een mandaat uit, dat afliep op 31 december. De structuur die het jaar voordien was uitgewerkt, bleef ongewijzigd: de vijf extra toegewezen diplomaten in de vertegenwoordiging in New York en de vijfkoppige coördinatiecel in de directie Verenigde Naties in Brussel. Eerst ambassadeur Johan Verbeke, vanaf juni ambassadeur Jan Grauls, en hun adjuncten in New York, vertegenwoordigden ons land in de Veiligheidsraad, terwijl de cel in Brussel fungeerde als uniek contact en als coördinatiecentrum voor de

dagelijkse verzending van instructies naar New York. Het mandaat in de Veiligheidsraad scherpte de interesse van ons departement voor alle crisissituaties in de wereld aan: voor Soedan, Congo, Somalië, Kosovo, het Midden-Oosten - om er maar een paar te noemen - en voor de hele vredes- en veiligheidsproblematiek, zoals de werking van de missies voor vredeshandhaving, de sanctieregeling, de balans tussen het zoeken naar vrede en de zorg om gerechtigheid, de natuurlijke rijkdommen en conflicten. Zo is België opgekomen voor een meer gerichte aanpak van de Europese Unie in de Veiligheidsraad; het heeft continu geijverd voor de bestrijding van de straffeloosheid, werk gemaakt van transparanter sanctieprocedures en overduidelijk gewogen op het debat over Centraal-Afrika. België heeft eveneens het moeilijke voorzitterschap van de Raad tactvol waargenomen in augustus 2008, toen Georgië en Rusland in crisis verkeerden over Zuid-Ossetië en Abchazië.
De manier waarop België met kennis van zaken en zeer genuanceerd deze kwesties heeft aangepakt, zijn tegelijk vastberaden en pragmatisch optreden, compromisbereidheid en beginselvastheid en zijn verantwoordelijkheidszin als lid van de Raad, hebben ons land in grote mate geloofwaardig en zichtbaar en van onze deelneming aan de Raad een waar succes gemaakt.

4. België en de ontwikkelings-samenwerking

Naar meer doeltreffende ontwikkelingssamenwerking

België onderschreef in 2005 de 'Verklaring van Parijs over de harmonisatie en afstemming van de hulp'. De directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) zette deze verklaring in 2007 om in een eigen actieplan en werkte ondertussen aan de toepassing ervan. In september 2008 nam onze minister voor Ontwikkelingssamenwerking met DGD deel aan de opvolgingsconferentie in Accra, Ghana. Deze top vormde een belangrijke gelegenheid om de vorderingen te toetsen en de verbintenissen aan te scherpen. De intentieverklaringen van de hulpverlenende en hulpontvangende landen die in Accra werden herbevestigd en bijgestuurd, houden alle verband met enkele grote beginselen.

- *Ownership*: de partnerlanden ondergaan niet langer de hulpmaatregelen, maar sturen ze zelf aan.
- Afstemming: de strategieën van de partnerlanden, en niet langer de belangen van de donorlanden, bepalen de ontwikkelingsprioriteiten.
- Harmonisering: gedaan met 'elke donor op zich' en vlaggenplanterij; donoren streven naar een grotere doeltreffendheid door beter te coördineren en complementair te werken.
- Resultaatgericht beheer: acties worden voorbereid, begroot, uitgevoerd en beoordeeld op basis van de resultaten die we ermee willen bereiken op korte, middellange en lange termijn.
- Wederzijdse verantwoording: voortaan zijn donoren en ontwikkelingslanden ontwikkelingspartners.

Om deze beginselen in de praktijk te brengen, werkte de Belgische ontwikkelingssamenwerking het afgelopen jaar door aan een reeks kleinere en grotere hervormingen. Concreet betekent dit: minder geografische en thematische spreiding, concentratie op de landen en sectoren waarvoor België voldoende expertise en vaardigheden heeft, een grotere coördinatie met de andere bilaterale of multilaterale donoren, gebruikmaken van de systemen die in de partnerlanden bestaan. Dit alles gaat gepaard met de ondersteuning van de hervorming van lokale instellingen en met opleidingen, een voorspelbare hulp, een versterkte coördinatie tussen alle actoren in eigen land en in de eigen instellingen.

Bilaterale directe samenwerking

Ons land maakte in 2008 een belangrijke inhaalbeweging in de bilateraal directe samenwerking (van overheid tot overheid). Er vonden zeven Gemengde Commissies plaats, waarin telkens een nieuw 'Indicatief samenwerkingsprogramma' werd onderhandeld dat steeds meer rekening houdt met de Verklaring van Parijs. Zo wordt het aantal sectoren beperkt tot twee, wordt getracht de diverse actoren bijeen te brengen in het voorbereidingsproces en wordt gezocht naar samenwerkingsmogelijkheden met andere donoren, onder andere via 'gedelegeerde' samenwerking. De nieuwe samenwerkingsprogramma's die in 2008 werden onderhandeld met respectievelijk Palestina, Benin, Mozambique, Bolivia, Mali, Niger en Oeganda, lopen telkens over vier jaar. België engageert zich ten aanzien van deze landen voor meer dan 300 miljoen euro.

Indirecte samenwerking

De verbintenissen om te komen tot meer doeltreffende hulp betreffen ook de indirecte samenwerking (met o.a. ngo's, universiteiten,...).

Zo werd in 2008 de hervorming van de ngo-samenwerking afgerond. Ngo's worden nu bij voorkeur beoordeeld en gesubsidieerd op basis van een meerjarig programma, in plaats van losse projecten. Dit creëert kansen voor een meer coherente langetermijnaanpak, zowel voor de ngo's in kwestie als voor de beherende dienst op de DGD. Alle ingediende programmavoorstellen werden het afgelopen jaar onder de loupe genomen en afgewogen in een beoordelingscomité. De ngo-dienst investeerde heel wat tijd in de beleidsdialoog met de betrokken organisaties over dit beoordelingsproces.

Staten-Generaal

Ondertussen vond ook een overleg op grotere schaal plaats, in de vorm van een Staten-Generaal, die plaatshad op 13 en 14 mei 2008. Doel was met alle actoren van gedachten te wisselen over de modernisering van de Belgische ontwikkelingssamenwerking, in het perspectief van de Verklaring van Parijs en de opvolging ervan in Accra, maar ook over de Millenniumontwikkelingsdoelstellingen (MDG's). Internationale sprekers van hoog niveau leidden de debatten in.

Internationaal gehanteerde pictogrammen van de MDG's

De discussies werden gevoerd rond volgende thema's:

- de Millenniumontwikkelingsdoelstellingen
- synergie met de indirecte actoren
- geografische concentratie, sectorale specialisatie en taakverdeling

Ten slotte werd het overleg met de indirecte actoren ook geïntensifieerd met het oog op de verbetering van de werking van de Gemengde Commissies en de uitvoering van de nieuwe Indicatieve Samenwerkingsprogramma's. De Gemengde Commissies met Niger en Oeganda vormden hierin proefprojecten.

Samenwerking met minder multilaterale organisaties

Bovenvermelde meerjarige programma-aanpak geldt al langer voor de samenwerking met multilaterale organisaties. De lijst met organisaties waaraan België vrijwillige ontwikkelingsbijdragen geeft, werd in 2008 aangepast – het aantal werd teruggebracht van 23 naar 21. Zes organisaties verdwenen van de lijst, vier nieuwe werden toegevoegd. Deze 21 multilaterale partnerorganisaties kunnen rekenen op meerjarige, structurele bijdragen, al of niet voor specifiekere programma's. Er wordt met hen in principe ook jaarlijks een beleidsdialoog gevoerd. Naast deze vrijwillige bijdragen ontvangen heel wat multilaterale organisaties ook de verplichte lidmaatschapsbijdragen. Deze sommen dienden doorgaans als *core funding*, voor de algemene werkingskosten van de betrokken organisatie.

Blijvend engagement voor Millenniumdoelstellingen

Tegen 2015 moet de internationale gemeenschap acht millenniumdoelstellingen hebben gerealiseerd. Ook België behoorde in 2000 tot de ondertekenaars van de *Millennium Declaration*, waarin dit engagement werd vastgelegd.
In het Belgische programma voor ontwikkelingssamenwerking komen alle acht doelstellingen aan bod. We lichten er voor dit jaarrapport slechts twee uit, die op verscheidene momenten in 2008 bijzondere aandacht kregen. Het gaat om de 7de doelstelling, 'duurzame ontwikkeling' en om voedselveiligheid.

Focus op duurzame ontwikkeling

De internationale conferentie 'Klimaatverandering, een nieuwe uitdaging voor ontwikkelingssamenwerking?' paste volledig in dit raamwerk. België organiseerde deze conferentie in maart 2008, in samenwerking met klimaatprofessor J.-P. Van Ypersele. Professor Van Ypersele werd ondertussen verkozen tot ondervoorzitter van het Intergouvernementele Panel voor Klimaatverandering (IPCC). Hij leverde in oktober aan de minister van Ontwikkelingssamenwerking een rapport af met als titel 'Klimaatverandering en het Belgische beleid van ontwikkelingssamenwerking: uitdagingen en mogelijkheden.'

In zijn rapport formuleert hij 13 aanbevelingen voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking:

- uitgaan van een precieze diagnose
- een duidelijk beleidskader uitstippelen voor de integratie
- de hoofdlijnen van de integratie hiërarchisch opbouwen
- vooreerst meer belang hechten aan de aanpassing in bilaterale projecten
- de projecten rond bosbescherming strikt omkaderen
- de projecten voor de teelt van energiegewassen (biobrandstoffen) strikt omkaderen
- de oorspronkelijke geest van de CDM (*Clean Development Mechanism*) behouden
- proefprojecten tot matiging lanceren in het domein van de energie
- binnen DGD een cel Milieu/Klimaat creëren
- de problematiek van de klimaatveranderingen introduceren in de contacten met de partners op alle niveaus
- het budget van de ontwikkelingshulp verhogen
- bijdragen tot meer leesbaarheid, eenvoud en coherentie van de multilaterale financieringsinstrumenten van de strijd tegen de klimaatveranderingen
- zich aansluiten bij het streven naar een grondige herziening van de ontwikkelingssamenwerking

De DGD maakt volop werk van dit rapport.

Er werd daartoe samen met de Belgische Technische Coöperatie (BTC) een *task force* opgericht die een concreter actieplan formuleerde.

Voorts doet de DGD inspanningen om het brede publiek te sensibiliseren voor de klimaatproblematiek, die de komende twee jaar centraal staat in haar activiteiten. De DGD spitst zich daarbij vooral toe op biodiversiteit en drinkwatervoorziening en op de effecten van de klimaatwijziging op de ontwikkeling.

De DGD stelt daartoe onder andere een aantal tentoonstellingen ter beschikking:

- de fototentoonstelling 'Water in Burkina Faso'. Deze fotoreportage toont hoe de bewoners van de Sahel een zeldzaam en kostbaar goed als water opsporen, beheren en ermee omspringen. De reportage is bedoeld om het publiek bewust te maken van de waterproblematiek.
- een tentoonstelling over water, 'Bron van leven en hefboom voor duurzame ontwikkeling'
- een overzicht van de millenniumdoelstellingen
- een tentoonstelling over klimaatverandering en verwoestijning en de gevolgen ervan. Aan de hand van een aantal Belgische ontwikkelingsprojecten wordt een aanzet tot oplossingen gegeven.
- een tentoonstelling over de bossen in Congo

DGD organiseerde naar aanleiding van de Wereldwaterdag op 20 maart ook een minitentoonstelling en een sensibiliseringsactie in het Centraal Station in Brussel.

Aandacht voor voedselcrisis

De financiële crisis heeft de voedselcrisis in een aantal landen in het Zuiden enigszins in de schaduw gezet. Deze laatste treft nochtans meer dan 900 miljoen mensen, vooral in subsaharaans Afrika. In juni 2008 vond in Rome een topconferentie rond voedselveiligheid plaats. België engageerde zich hier om het aandeel 'landbouw' in de totale ontwikkelingshulp aanzienlijk te verhogen, tot 10% in 2010 en tot 15% in 2015. Hiermee wil ons land vooral bijdragen langs de aanbodzijde van de voedselproblematiek. Er is ook bij onze partnerlanden een duidelijke wil om opnieuw meer aan-

Minitentoonstelling naar aanleiding van de Wereldwaterdag in het Centraal Station in Brussel, maart 2008 © BELGA

dacht aan de landbouwsector te besteden: in vijf van de zeven nieuwe ISP's die in 2008 werden afgesloten, is landbouw of rurale ontwikkeling één van de twee prioritaire sectoren. Ook de verhoging van onze bijdragen aan IFAD (Internationaal Landbouwontwikkelingsfonds) en CGIAR (internationale landbouwonderzoeksinstellingen) past in deze doelstelling. Tegelijkertijd wordt ook werk gemaakt van een betere toegang tot voedsel. Het Belgisch Overlevingsfonds maakt er een punt van om de verschillende aspecten van de voedselzekerheidsproblematiek te integreren.

Voor het lenigen van de meest dringende noden bij voedselschaarste verstrekt België voedselhulp. De Belgische voedselhulp verloopt grotendeels via de gespecialiseerde internationale organisaties van de Verenigde Naties, zoals het Wereldvoedselprogramma (WFP), de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) en de Hulporganisatie voor de Palestijnse Vluchtelingen (UNRWA). België is in deze context een sterke pleitbezorger voor de aankoop van voedsel bij lokale boerenorganisaties en steunde in 2008 het revolutionaire project 'P4P - *Purchase for Progress*' van het WFP, dat erop gericht is om de lokale markten te versterken.

Relatie met de Belgische burger

Onze FOD getroost zich heel wat inspanningen om met haar werking een zo ruim mogelijk publiek te bereiken. Niet alleen omdat de Belgische belastingbetaler het recht heeft te weten wat er met de publieke middelen gebeurt maar ook omdat ontwikkelingssamenwerking geen ver-van-mijn-bedgebeuren mag blijven. Het zou een zaak van alle Belgische burgers moeten zijn. Ontwikkelingssamenwerking wil immers een steentje bijdragen aan meer toekomstperspectief en betere levensomstandigheden voor de mensen in het Zuiden. Voor zover we erin slagen daardoor bij te dragen aan meer stabiliteit en veiligheid in het Zuiden, zullen we ook meebouwen aan meer stabiliteit en veiligheid op wereldvlak.

Tijdschrift

Het driemaandelijkse tijdschrift Dimensie 3 is slechts één van de instrumenten die onze FOD inzet voor een betere communicatie over ontwikkelingssamenwerking. De publicatie werd in 2008 in een nieuw jasje gestoken. Dimensie 3 kan ook online worden geraadpleegd.

Website

De DGD-website (www.dgos.be), die in 2001 werd gelanceerd, informeert de publieke opinie over de Belgische ontwikkelingssamenwerking via nieuwsberichten, algemene informatie over de activiteiten van D, statistieken, rapporten, etc. Op de website zijn ook alle subsidiebesluiten van de Belgische ontwikkelingssamenwerking terug te vinden. Ook via deze weg wil de DGD zorgen voor transparante communicatie over de werking van Ontwikkelingssamenwerking.
In 2008 bedroeg het aantal bezoekers van de website van Ontwikkelingssamenwerking ongeveer 21.000 per maand.

Tijdschrift Dimensie 3 nieuwe stijl, november-december 2008
© FOD Buitenlandse Zaken, J.-M. Corhay

Organogram van de FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

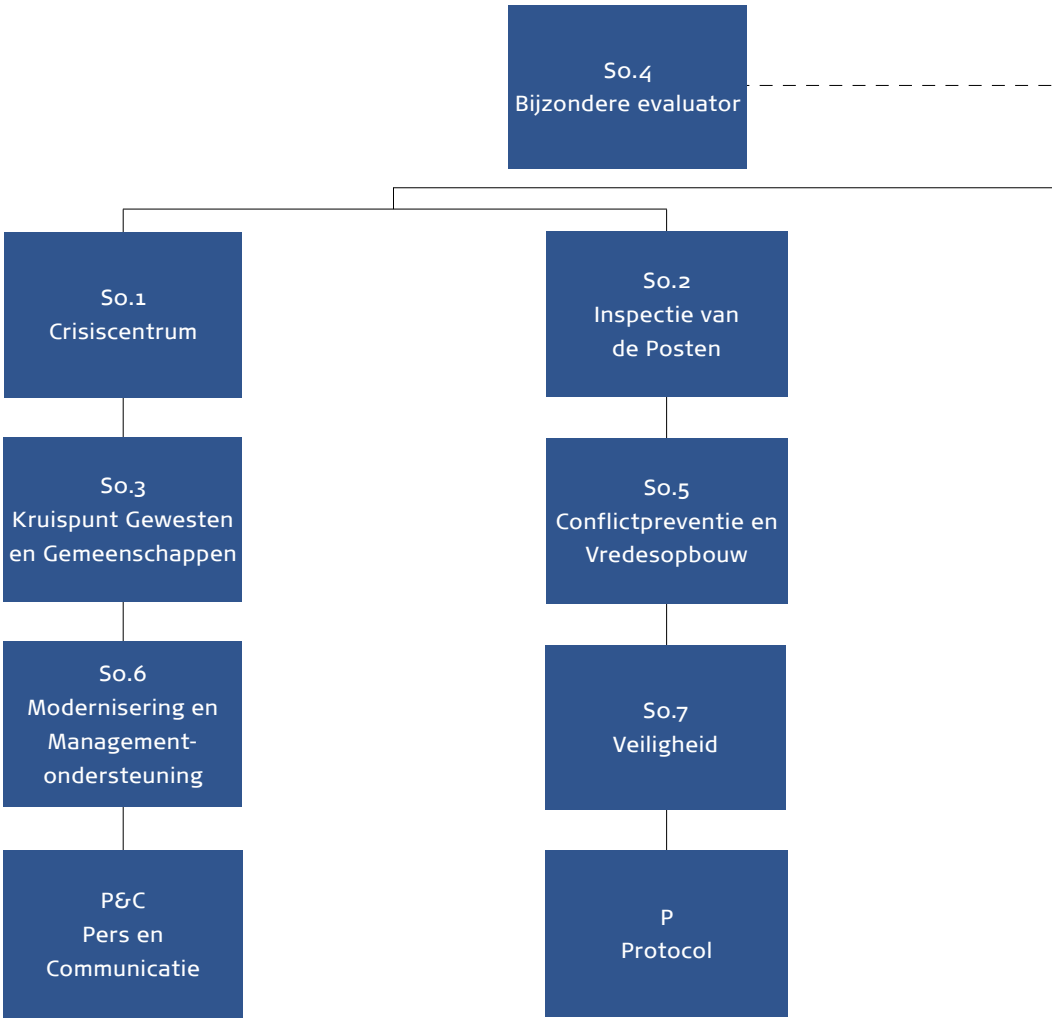

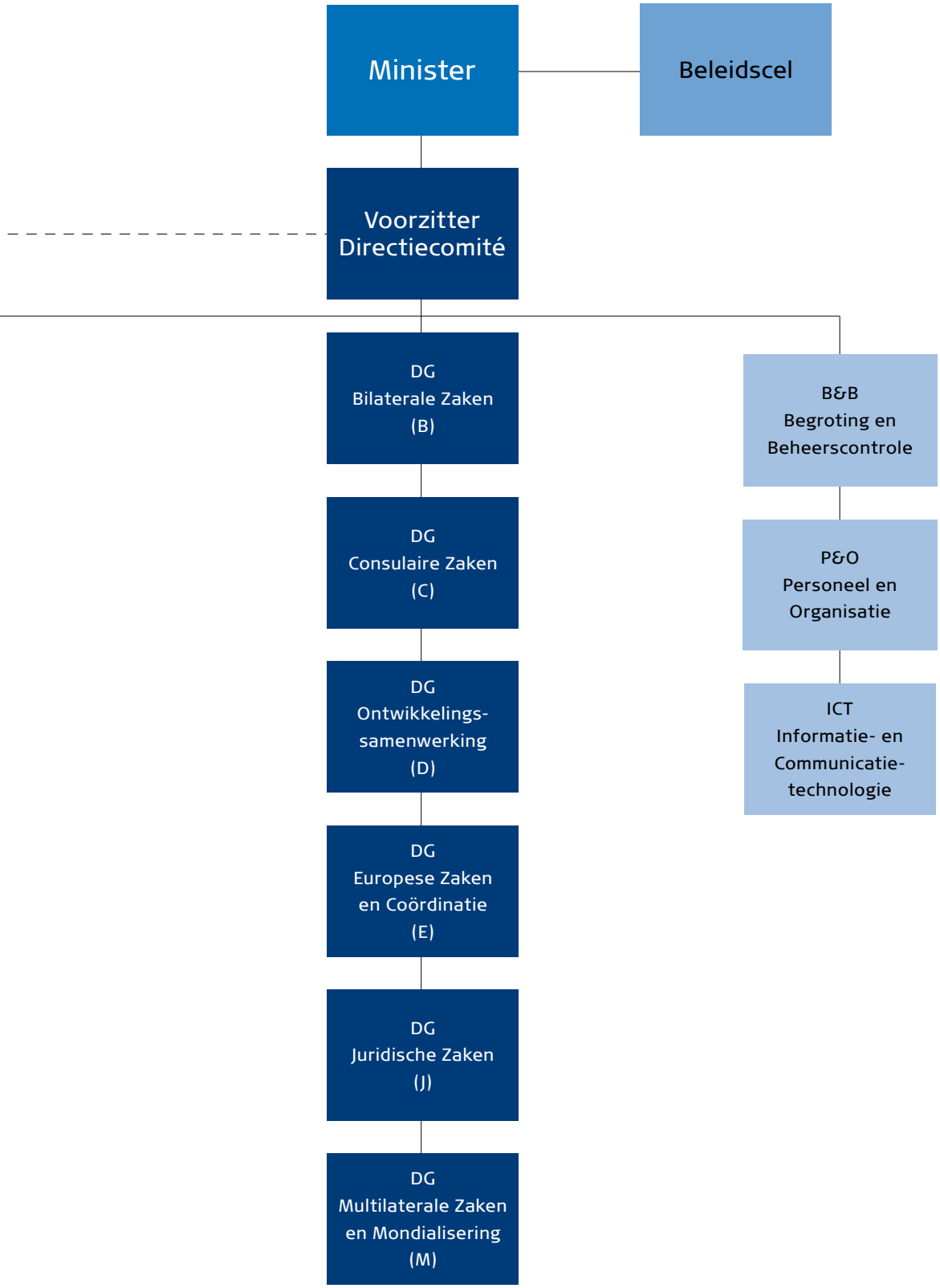
Minister
Beleidscel
Voorzitter Directiecomité
DG Bilaterale Zaken (B)
DG Consulaire Zaken (C)
DG Ontwikkelings-samenwerking (D)
DG Europese Zaken en Coördinatie (E)
DG Juridische Zaken (J)
DG Multilaterale Zaken en Mondialisering (M)
B&B Begroting en Beheerscontrole
P&O Personeel en Organisatie
ICT Informatie- en Communicatie-technologie

Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (november 2008)

TO uitgeverij, Brussel (2006)

Colofon

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Dienst Communicatie
Karmelietenstraat 15
1000 Brussel
Tel. +32 2 501 81 11
www.diplomatie.be
(www.dgos.be – www.diplomatie.be)

Foto's:
› FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
› BELGA

Vormgeving, lay-out, druk- en bindwerk:
› CIBE vzw communicatie op maat van de publieke sector

Verantwoordelijke uitgever:
Dirk Achten, Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel

De gegevens in deze publicatie zijn louter informatief en binden de FOD juridisch op generlei wijze.

Mei 2009

Wettelijk depot: 0218/2009/07

KONINKRIJK BELGIË
Federale Overheidsdienst
**Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking**

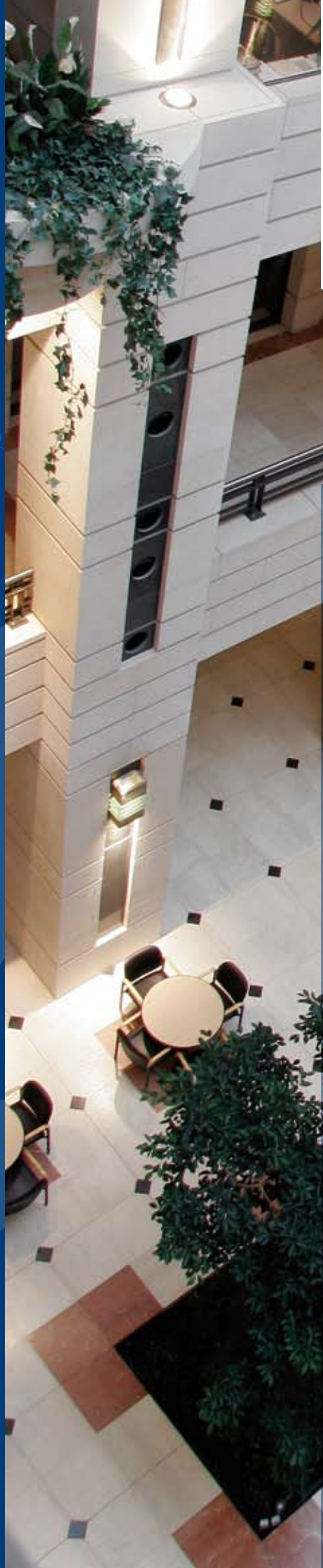

www.diplomatie.be